

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього рівня

магістр
(назва освітнього ступеня)

на тему: **Моделювання фінансово-економічної діяльності**
(на прикладі АТ «Державний ощадний банк України»)

Виконав(ла): студент(ка) 6 курсу, групи ПКм – 61
спеціальності 051, Економіка
(шифр і назва спеціальності)

Кіцак В.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник Гарматій Н.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Нормоконтроль Берестецька О.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри Дмитрів Д.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Рецензент
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Кіцак Василь. Моделювання посилення фінансової стабільності АТ «Державний ощадний банку України» (на прикладі АТ «Державний ощадний банку України»).

Кваліфікаційна робота на здобуття другого освітнього рівня спеціальності 051 «Економіка» ТНТУ ім.І.Пулюя. Тернопіль. 2024р.

Кваліфікаційна магістерська робота виконана на 75 аркушах містить 23 рисунки і 14 таблиць.

Об’єктом дослідження є банківська установа державного сектору АТ «Ощадбанк», фінансова та економічна діяльність за останні роки.

Предметом дослідження виступає моделювання фінансово-економічної діяльності державного банку в умовах зовнішніх загроз, з метою покращення фінансової стабільності та стратегічної рейтингової позиції на ринку надання банківських послуг.

Методами дослідження є систематизація наукових праць даної проблематики; фінансова аналітика діяльності досліджуваного державного банку; методика економіко-математичного моделювання в умовах олігополії ринку банківських послуг; узагальнення проведеного аналізу для здійснення висновків та пропозицій; застосування професійний інформаційних систем типу Mathcad для проведення моделювання.

В першому розділі кваліфікаційної роботи досліджено на основі статистичних даних НБУ основні тенденції розвитку банківського сектору національної економіки, та наукові точки зору на шляхи розвитку фінансових структур України. У другому розділі проведено фінансово-економічний аналіз діяльності державного банку АТ Ощадбанк, та візуалізовано проведені розрахунки для здійснення потрібних висновків. У третьому розділі на основі економіко-математичного моделювання досліджено граничні зміни інноваційних цифрових технологій для впровадження максимальної цифровізації основних банківських послуг та відкритості для клієнтів. У четвертому розділі запропоновано нове техніко-економічне рішення модернізації кредитної політики. Описано потрібні інструкції дотримання правил пожежної охорони.

Ключові слова: цифровізація банківських послуг, економіко-математичне моделювання ринкової позиції банку.

ABSTRACT

Kitsak Vasyl. Simulating the financial-economic activity of a state bank (JSC "Saving bank" Territorially separated off balance department №10019/07 as a case study) Qualification work for obtaining the second educational level of specialty 051 "Economics" of I.Puliuy TNTU. Ternopil. 2024.

The qualification master's work is completed on 75 sheets, contains 23 figures and 14 tables. The object of the study is the public sector banking institution JSC "Schadbank", financial and economic activity in recent years. The subject of the study is modeling the financial and economic activity of the state bank in the face of external threats, in order to improve financial stability and strategic rating position in the market for providing banking services. The research methods are systematization of scientific works on this issue; financial analytics of the activities of the studied state bank; methodology of economic and mathematical modeling in conditions of oligopoly of the banking services market; generalization of the conducted analysis for making conclusions and proposals; application of professional information systems such as Mathcad for modeling. In the first section of the qualification work, the main trends in the development of the banking sector of the national economy and scientific points of view on the development of financial structures of Ukraine were studied based on NBU statistical data. In the second section, a financial and economic analysis of the activities of the state bank JSC Oschadbank was conducted, and the calculations were visualized to make the necessary conclusions. In the third section, the marginal changes in innovative digital technologies were studied based on economic and mathematical modeling for the implementation of maximum digitalization of basic banking services and openness for clients. In the fourth section, a new technical and economic solution for the modernization of credit policy was proposed. The necessary instructions for compliance with fire safety rules are described.

Keywords: digitalization of banking services, economic and mathematical modeling of the bank's market position.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИЙ РОЗДІЛ.....	9
1.1. Європейський досвід здійснення банківської діяльності.....	9
1.2. Прикладні та наукові дослідження розвитку національної банківської системи в умовах зовнішніх загроз.....	17
АНАЛІТИЧНО-РОЗРАХУНКОВИЙ РОЗДІЛ.....	24
2.1. Аналіз фінансово-економічної діяльності Ощадбанку.....	24
2.2. Розрахунок абсолютних та відносних характеристик динаміки фінансових показників АТ Ощадбанку.....	27
ПРОЕКТНО-РЕКОМЕНДАЦІЙНИЙ РОЗДІЛ.....	43
3.1.Цифровізація процесів банківської системи із врахуванням європейського та світового досвіду.....	43
3.2. Моделювання АТ “ Ощадбанк ” посилення фінансової стійкості в умовах невизначеності.....	48
3.3. Пропозиції по впровадженні інвестиційного проекту нової кредитної лінії для досліджуваного банку.....	61
ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ.....	65
4.1. Система управління охороною праці у фінансові інституції.....	65
4.2. Стійкість роботи банківської установи під час надзвичайних ситуацій воєнного характеру.....	67
ВИСНОВОК	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	72
ДОДАТКИ.....	76

ВСТУП

Нові реалії функціонування всіх структурних об'єктів національної економіки в умовах зовнішніх загроз, повинні проявляти нові методи адаптації до викликів і загроз ведення як бізнесу так і фінансових операцій, з врахуванням дуже мінливого середовища функціонування.

Державні банки України і в тому числі Ощадбанк, крім функцій фінансово-грошового обігу в мовах військового стану почали виконувати стратегічні функції по виплатах переселенцям та іншим категоріям громадян України, різних соціальних груп незахищених верст населення. Державний банк Ощадбанк в умовах військового стану не припиняв свою діяльність ні на один день, чим забезпечив стабільне функціонування фактично всієї банківської системи національної економіки. Тобто в сучасних умовах зовнішніх загроз «Ощадбанк» є стратегічним об'єктом, який виконує ряд державних програм, та програм навіть світових та європейських інвестиційних фондів, які підтримують діяльність національної економіки від занепаду. Людський фактор свідомого ставлення працівників державного банку збільшив довіру клієнтів до досліджуваного державного банку, також слід відмітити у виконання складних функціональних обов'язків працівників банку в умовах зовнішніх загроз.

Враховуючи всі важливі аспекти функціонування державного банку Ощадбанк на підтримання діяльності всього банківського сектору національної економіки, показники фінансової діяльності за складні для України часи 2022-2024 роки, не знизились а в деяких секторах основної діяльності навіть підвищились, суттєво зріс грошообіг функціонування досліджуваного банку за вказані роки. Ощадбанк став надійним як для клієнтів цієї установи, а це люди, з незахищених верст населення: переселенці, пенсіонери, так і клієнти бізнес-структур та корпорацій.

Метою написання кваліфікаційної магістерської роботи є дослідження та моделювання фінансово-економічної діяльності державного банку АТ Ощадбанк.

Об'єктом дослідження. є банк АТ «Ощадбанк»

Предметом дослідження є фінансова, бухгалтерська, інвестиційна діяльність досліджуваного банку.

Методи дослідження. при написання нашої роботи ми використали наступні: систематизація звітності НБУ та Ощадбанку, щодо показників основної діяльності, методи економіко-математичного моделювання при визначення рейтингової позиції банківської установи, методика фінансового аналізу для дослідження у другому розділі фінансово-економічної діяльності банку, методи узагальнення при написанні висновків до нашої роботи

Практичне значення одержаних результатів дозволяє виявити слабкі місця діяльності державного банку Ощадбанк в умовах невизначеності, та розробити ряд заходів по усуненні недоліків та впровадження нової кредитної лінії для клієнтів банку, а саме внутрішньо-переміщених осіб, які наразі проживають у тернопільському регіоні. Ця програма має практичні соціально-економічні аспекти покращення життя для вказаної категорії людей. Та згідно проведеного моделювання встановлено граничні межі попиту та пропозиції на банківські послуги у нашому регіоні, це дозволить розробити заходи для покращення кредитних та депозитних ліній АТ Ощадбанку.

Апробація результатів роботи. Результати кваліфікаційної роботи апробовані на міжнародній науково-практичній конференції: «Цифрова економіка, як фактор інновацій та сталого розвитку суспільства». 28-29 листопада 2024 року. « Фінансово-економічний аналіз діяльності державного банку АТ Ощадбанк в умовах зовнішніх загроз». С.106-109.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИЙ РОЗДІЛ

1.1. Європейський досвід здійснення банківської діяльності.

В контексті вектору руху національної економіки в Євросоюз, членства якого ми прагнемо. Тому актуальним завданням є дослідити особливості діяльності банківських структур європейської зони.

Банківський союз — це нормативна база, яка встановлює єдиний потенційний звід для банків, і — для банків, банкрутство яких, як вважається, матиме значний вплив — один наглядовий орган і Єдиний фонд вирішення проблем. Створено як політичну відповідь на банківську діяльність 2007-2008 років Кризи, банківський союз має важливе значення для Європейського валютного союзу та рівних умов гри в ЄС єдиний ринок товарів і послуг. Уроки, отримані під час банківської кризи, стали ключовою основою для банківського союзу. Один із його Основна мета полягає в тому, щоб розірвати зв'язок між банками та їхньою державою-членом — також відомий як «зв'язок» між банком і сувереном або «згубна петля» — і забезпечити ідентичні умови рефінансування для банки з ідентичними характеристиками, незалежно від країни-члена, в якій вони знаходяться зі штаб-квартирою. Остання мета також спрямована на опосередковану користь чесної конкуренції на єдиному ринку: банки зазвичай передають власні умови фінансування умовам кредитування, які вони пропонують фірми. Шляхом посилення конвергенції умов фінансування банків ЄС з ідентичними Таким чином, банківський союз також сприятиме конвергенції фінансування умови фірм ЄС з ідентичними характеристиками. Це, у свою чергу, допомагає запобігти економічній фрагментації всередині ЄС. Банківський союз знаходиться на відносно просунутій стадії. Він створив рівень рішень на рівні ЄС зокрема щодо застосування («нагляду») правил («регулювання»). Це

передбачає надання інформації від банків та послідовне застосування положення. Він також передбачає створення «страхових» фондів, які фінансуються промисловістю пропорційно забезпеченим облігаціям. Два стовпи, а саме єдиного наглядового механізму та єдиного механізму врегулювання, діють і оперативний. Третя опора – єдина схема страхування депозитарію – ще має бути завершена прийнятий. Правила банківського союзу все ще підлягають змінам, щоб привести їх у відповідність з міжнародними стандартами. Правила урегулювання та схеми страхування депозитів змінюються, щоб досягти своєї мети уникнення державного втручання та подолання відсутності єдиного страхування вкладів.

«Банківський союз» складається з двох понять. З одного боку, це натякає на встановлення єдиного, унікальних незалежних органів, які застосовують однакові процедури нагляду та втручання. Це забезпечує послідовне застосування регулювання. З іншого боку, концепція терміна «союз» є створення єдиних гарантійних фондів на рівні ЄС і комітетів рішень, які забезпечують однорідність можливості фінансування для всіх банків. Таким чином, банківський союз має на меті створити структуру, яка руйнує взаємозалежність між банками та їхніми державами-членами. «Уніфікація» банківської системи тому виходить за рамки встановлення єдиної нормативної бази. Окрім забезпечення чесної конкуренції між фірмами на єдиному ринку (див. Малюнок 1 вище), Створення банківського союзу також мотивується Європейським валютним союзом. Ефективний банківський союз забезпечує ефективний потік капіталу до можливостей для бізнесу в межах євро і сприяє економічній інтеграції зони євро. Політична підготовка та досягнення У грудні 2023 року Звіт чотирьох президентів «На шляху до справжнього економічного та валютного союзу» виклали бачення майбутнього ЄВС і запропонували зміцнити архітектуру ЄВС, яка базується про «інтегровані основи фінансового сектору, бюджетних питань та економічної політики». У доповіді було оголошено про реформи бюджетної системи та плани створення інтегрованої фінансової системи. EPRS. Ця вартість передається фірмам-позичальникам у члені Штатів

плюс націнка, що відображає ризикованість фірми, скажімо, 1%. Таким чином, фірми з однаковим рівнем ризику не є такими конкуруючи на однакових умовах фінансування. Банківський союз та державні фінанси та «розірвати зв'язок між банками та суверенами», який був «одним із коренів причини кризи державного боргу». Передбачалося: (a) ефективний єдиний механізм нагляду за банківським сектором; (b) набрання чинності Регламенту та Директиви про вимоги до капіталу; (c) гармонізація національних рамок врегулювання та гарантування вкладів; (d) рамки для прямої рекапіталізації банків через Європейську стабільність.

Банківський союз доповнює єдиний збірник нотаріальних правил, що діє в ЄС, прийнятий Положення про вимоги до капіталу (CRR) і Директива (CRD).7 Ці правила перекладають у законодавство ЄС міжнародні стандарти, встановлені Базельським комітетом, відомі як Базельські угоди. Дотримуючись Банківська криза 2007-2008 років, правила були змінені, щоб стати Базель III. Базель II і III запровадили серйозні зміни до зосереджених правил, які зробили єдиний нагляд дуже актуальним у ЄВС та єдиним ринковий контекст. Дія 1: Єдиний наглядовий механізм Діє з 2020 року єдиний наглядовий механізм (SSM) є першим запровадженим банківським союзом стовп. SSM охоплює всі «значущі» банки в зоні євро; країни за межами зони євро будуть мають можливість бути його частиною. SSM працює з листопада 2021 року Європейський центральний банк (ЄЦБ) і відповідає за прямий нагляд за найбільшими і найважливіших банківських груп, тоді як національні наглядові органи продовжують нагляд за всіма іншими банками, під основну відповідальність ЄЦБ. Критерії для визначення того, чи є банк «значним», викладені в рамках SSM, здебільшого пов'язані з розміром банку. Список банків безпосередньо під наглядом ЄЦБ змінюється з часом відповідно до цих критеріїв. Дія 2: Єдиний механізм вирішення Єдиний механізм врегулювання (SRM) створює другу опору банківського союзу. Санація – це впорядкована реструктуризація банку органом санації, коли банк «банкротний». або ймовірність невдачі». Процедура спрямована на мінімізацію впливу банкрутування банку на фінансову

стабільність і реальна економіка. Основним альтернативним рішенням є провадження у справі про банкрутство ліквідація активів. Правила врегулювання, встановлені банківською спілкою, спрямовані на забезпечення фінансування врегулювання приватні фінансисти банку, тобто акціонери та боржники. Єдиний звід правил резолюції також передбачає створення «реабілітаційних фондів», які можуть бути використані для врегулювання відповідно до конкретних умов умови. Ці фонди є національними, за винятком великих банків, для яких існує Єдиний фонд врегулювання. Європейська парламентська дослідницька служба було створено. Важливо, що відповідно до мети розірвати зв'язки між банками та суверенне взаємне фінансування, санаційні фонди повністю фінансуються банками: кожен банк повинен забезпечити 1% депозитів, покритих гарантією, відомих як «гарантовані депозити». Загальна сума Єдиний фонд вирішення проблем ЄС оцінюється в 78 мільярдів євро до кінця 2023 року. Єдина Рада з усунення несправностей (SRB) приймає рішення про врегулювання проблемного банку (або банку, який може збанкрутувати), проти неплатоспроможності. Резолюція виконується у співпраці з національними органами з врегулювання проблем, а неплатоспроможність повністю проводиться та реалізується національними органами збанкрутілого банку відповідно до національного законодавства. SRB розпочав свою роботу як незалежна агенція ЄС у січні 2021 року. на повну роботу в січні 2023 року.

Єдина європейська схема страхування депозитів Третім стовпом банківського союзу є Європейська схема страхування вкладів (EDIS), яка досі діє неповний. У листопаді 2020 року Комісія внесла пропозицію щодо створення EDIS який включатиме національні схеми гарантування вкладів (DGS) і європейське страхування вкладів фонд, створений у три етапи протягом 8 років. Перший етап передбачає «перестраховування», за допомогою якого новостворена EDIS надасть певну суму допомоги ліквідності та поглине певну суму остаточного збитку національної схеми у разі процедури виплати або вирішення проблеми. Протягом другий етап «співстрахування», національна схема не повинна бути вичерпана раніше доступ до EDIS. Останній поглине все більшу

частку будь-яких втрат. У третьому і на останньому етапі запрацює «повне страхування», завдяки чому EDIS стане унікальним депозитом постачальник гарантій для банків єврозони. Пропозиція Комісії спирається на існуючі національні схеми гарантування вкладів і вводить EDIS поступово. Згідно з пропозицією, більш ризиковані банки платитимуть вищі внески; додаткові гарантії і заходи, які б зменшили банківські ризики. Подальші дискусії в Європарламенті та Рада виявила розбіжності в позиціях щодо проектування системи на завершальному етапі, а також мандати не могли бути прийняті ні в парламенті, ні в раді. Щоб полегшити прогрес, У жовтні 2017 року Комісія опублікувала додаткове повідомлення, пропонуючи деякі варіанти дизайн EDIS. У грудні 2020 року три інституції ЄС узгодили законодавчі пріоритети на 2021 рік, у т.ч. EDIS, у відповідному робочому документі. На Євро саміті в червні 2021 року лідери підтвердили свою повну позицію прихильність до завершення банківського союзу, запрошуючи Єврогрупу домовитися про поетапне і терміновий план роботи без затримок. Відповідно до заяви про майбутнє банківської справи союзу від 16 червня 2022 року, проте Єврогрупа погодилася зосередитися на зміцненні спільного рамки для управління банківською кризою та національні схеми гарантування депозитів. Будь-який інші елементи для зміцнення та завершення банківського союзу будуть лише переглянуті згодом. Чинне законодавство Зараз триває законодавчий процес. Основним чинним законодавчим актом є EDIS, який запровадить страхування депозитів на рівні ЄС. Тоді як Директива про систему гарантування вкладів (DGSD) прагне гармонізувати правила між країнами, правила застосовуються національними органами, і фінансування обмежене місцевими банками. Кожен банк має віднести до фонду 1% гарантованих депозитів. EDIS створить фінансування та управління на рівні ЄС, що забезпечить прийняття однорідних рішень і більших коштів. Другий важливий законодавчий акт стосується врегулювання банків, також відомого як криза управління та страхування депозитів (CMDI). Як зазначається в пропозиції, гроші платників податків залишаються основного джерела фінансування частіше, ніж очікувалося. Пропозиція змінить поч

механізм втручання, оцінка суспільних інтересів, ранжування погашення активів у провадження у справі про неплатоспроможність та критерії рішення про фінансування. Пропозиція спрямована на розширення сфери застосування Банківський союз рішення про врегулювання та подальше сприяння використанню коштів банківської галузі замість державних гроші. Пакет пропозицій зараз обговорюють у парламенті та Раді.

Європейський парламент неодноразово підтримував і голосував за банківський союз і його завершення. У своєму останньому звіті про банківський союз за травень 2023 року парламент нагадує про цей банківський союз є «суттєвим доповненням до ЄВС та єдиного ринку», оскільки дозволяє банкам працювати в межах євро області дотримуватися того самого зводу правил. Також наголошується, що завершення банківського союзу допоможе створити кращі умови для фінансування європейської економіки як для домашніх господарств, так і для компанії, які все ще значною мірою покладаються на банківські кредити для сприяння інвестиціям і створенню робочих місць. Однак банківський союз залишається незавершеним, поки не буде створено EDIS – його третій стовп. CMDI рамка, щодо якої Комісія внесла пропозицію після заклику парламенту, може допомогти впоратися з відсутністю ЄДІС; його не слід розглядати як «заміну EDIS», а як встановлення EDIS «залишається пріоритетом». У звіті парламент закликає до продовження наглядової конвергенції між національною компетентністю влади з метою забезпечення рівних умов гри між юрисдикціями ЄС та в рамках єдиної ринку, оскільки це зрештою допоможе підтримати фінансову стабільність на рівні ЄС і національному рівні. Парламент є також особливо чутливий до екологічних аспектів у тому, як надаються позики фірмам. для Парламент, банки відіграють «вирішальну роль у переході до сталої економіки забезпечення здатності ЄС виконувати свої екологічні зобов'язання». Тому він вимагає конкретних вимоги до діяльності, пов'язаної з високими екологічними ризиками. Парламенти також розглядають правила санації банків. По-перше, він запитує додаткові специфікації та узгодження правил «оцінки суспільних інтересів», які визначають, чи є неспроможність (чи вірогідність).

банк повинен бути вирішений або розпочати процедуру банкрутства з метою забезпечення послідовне та передбачуване застосування стратегій вирішення проблем. По-друге, це вимагає більшої гармонізації режиму малих і середніх банків і подальше використання продажу бізнесу – відомі як «стратегії передачі» – у резолюціях. Позиція Ради На Євро саміті, який відбувся в грудні 2021 року, Єврогрупа оголосила про завершення банківської Союз є ключовим фактором для забезпечення стабільної фінансової системи, підтримки конкурентоспроможності ЄС і спрямувати фінансування, необхідне для переходу на зелені та цифрові технології. З цією метою він вітав запровадження механізму захисту¹⁵ для Єдиного фонду врегулювання, нагадав про «повну політичну відданість банківського союзу», і попросив завершити на «консенсусній основі» поетапну та обмежену за часом роботу сплануйте всі невирішені елементи, намічаючи шлях до його завершення». На Євро саміті, що відбувся в березні 2023 року, Єврогрупа закликала продовжувати зусилля для завершення банківського союзу відповідно до заяви Єврогрупи від червня 2022 року, в якій було заявлено, що банківська справа союз був потужною відповіддю на фінансову кризу, яка посилює надійність банків і надійність для фірм і домогосподарств. Надійний і конкурентоспроможний банківський сектор ЄС буде ключовим фактором мобілізації інвестицій, необхідних для зеленої та цифрової трансформації та енергії перехід. Єврогрупа також закликала зміцнити рамки для управління та вирішення проблеми банкрутства (або ймовірність банкрутства) банків в ЄС, створення більш надійного спільного захисту для вкладників, та заохочення більшої диверсифікації банківських державних облігацій в ЄС. Було погоджено, що зміцнення структури CMDI має бути наступним негайним кроком створення рівних умов гри та захист вкладників і платників податків шляхом постійного тягача спільного використання та через фінансовані промисловістю мережі безпеки. Рамки управління банківськими кризами ЄС є підходить для всіх типів банків, включаючи малі та середні банки.

Погляди щодо створення EDIS в ЄС глибоко розділилися. Деякі банківські групи і уряди стверджують, що умови для створення спільної галузі

безпеки фінансуються не виконуються, головною причиною є міцний зв'язок між державним фінансуванням і банками (банки, що володіють пропорційно надмірними сумами боргів національного уряду). Друга сфера розбіжностей стосується SRB, який охоплює менші банки. Малі та середні банки залишаються поза сферою дії рішень SRB, і пропозиція CMDI розширить сферу дії рішення про санацію для банків, які мають «регіональний вплив». Науковці погоджуються з тим, що фрагментована банківська система та суверенний банк є «губною петлею» був підсилювачем – якщо не причиною – кризи суверенного боргу ЄС, яка послідувала за банківською кризою. У своєму блозі Франческо Джавацці та Річард Болдуін описують ці два явища. Важливий явище, яке спостерігалось в 2008 році в ЄС, полягає в тому, що транскордонні потоки капіталу припинилися, а капітал потік продовжувався всередині країн. Природним кредитором останньої інстанції в економіці – ЄЦБ – був заборонено кредитувати національні банки, які перебували під національним парасолькою, з точки зору обох нагляд і порятунк. Деякі країни-члени зіткнулися з банками, які мали «низький капітал». і надзвичайно великий відносно валового внутрішнього продукту». Буфери капіталу були результатом років національного нагляду, а інформацію тримали національні наглядові органи. Немає централізованого Європейська влада мала доступ до книг банків і стану їхніх активів. Держави-члени були не в змозі врятувати підпорядковані їм банки значними операціями в решті країн ЄС вони стали занадто великими за розміром, що зробило ці банки «занадто великими, щоб їх було врятовано».

1.2. Прикладні та наукові дослідження розвитку національної банківської системи в умовах зовнішніх загроз.

Військові події, які відбулися у 2022 році мали вплив на всі галузі національної економіки і в тому числі на банківський та фінансовий сектор економіки. Враховуючи зміни стратегічних перспектив розвитку Національний банк України виніс відповідно корективи у розвиток банківського сектору, з врахуванням ризиків зовнішніх загроз та змін внутрішнього ризику.

На рисунку 1.1. представляємо стратегічні цілі розвитку сектору фінансів і послуг банків національної економіки.

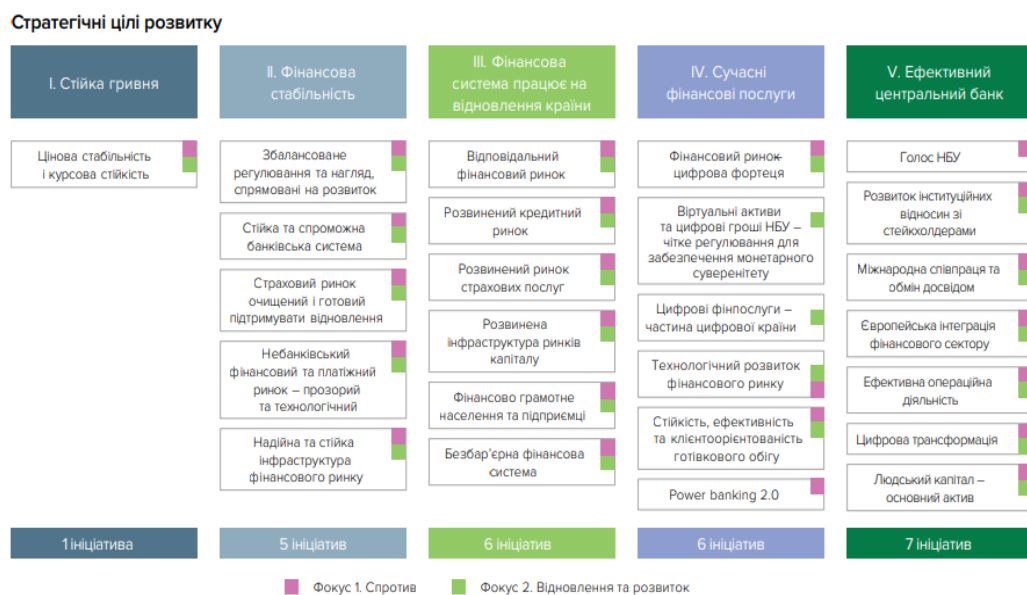


Рис.1.1. Схема стратегії та цілі розвитку розроблені НБУ.

Дані стратегічні цілі сформувалися під впливом ризиків, які сформувалися з 2022 року. Оскільки державні банки до яких належить Ощадбанк та Укргазбанк, стали стратегічними об'єктами сталого розвитку національної економіки та фінансовими структурами. На наступній схемі представимо цілі та

стратегії та фокуси, які розробив НБУ в цілях подальшого розвитку досліджуваного сектору економіки.

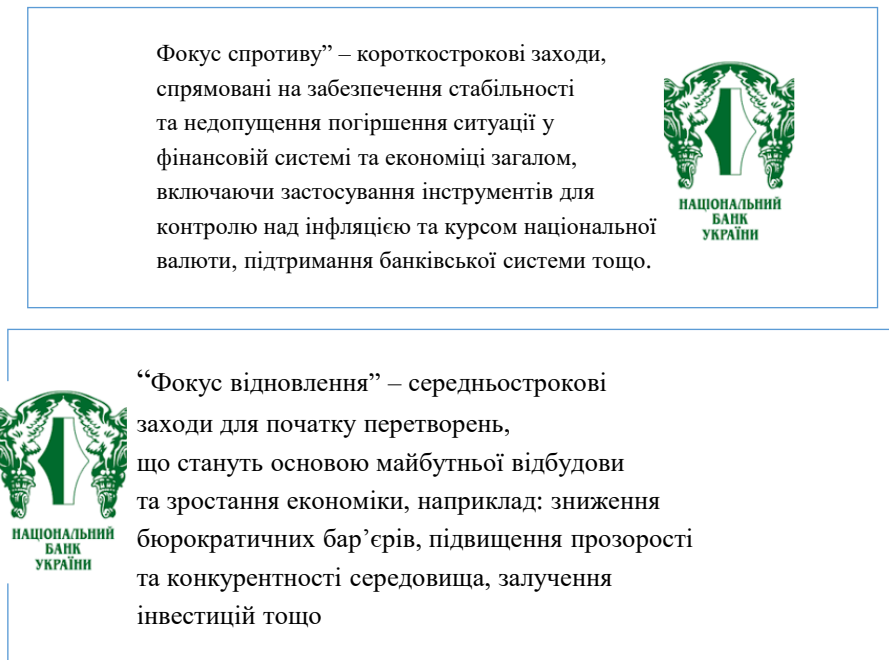


Рис.1.2.Фокуси представлені НБУ щодо розвитку банків України.

Державний регулятор – Національний банк акцентує на фокусі супротиву, це означає що розроблено ряд індикаторів, які будуть визначати стан макроекономічного середовища функціонування банківських структур, відповідно до яких регулятор буде в режимі реального часу приймати відповідні рішення. Після повної стабілізації макрофінансового середовища акцент зміститься на фокус відновлення, який передбачає відновлення відділень державних та комерційних банків які працювали на зараз окупованих або зруйнованих інфраструктурних територіальних громад.

Правильно проведена регулятором НБУ монетарна та фінансово-економічна політика є запорука стабілізації розвитку національної економіки як у сучасних кризових умовах так і в період післявоєнного відновлення.

Важливим важелем впливу на монетарний розвиток банківського сектору є правильне регулювання коридору процентних ставок, які діють як у державних банках типу Ощадбанк, Укргазбанк, так і комерційних банків. Тому на наступному рисунку представимо динаміку коливань процентних ставок до

повномасштабного вторгнення і далі проаналізуємо динаміку змін у сучасних умовах.

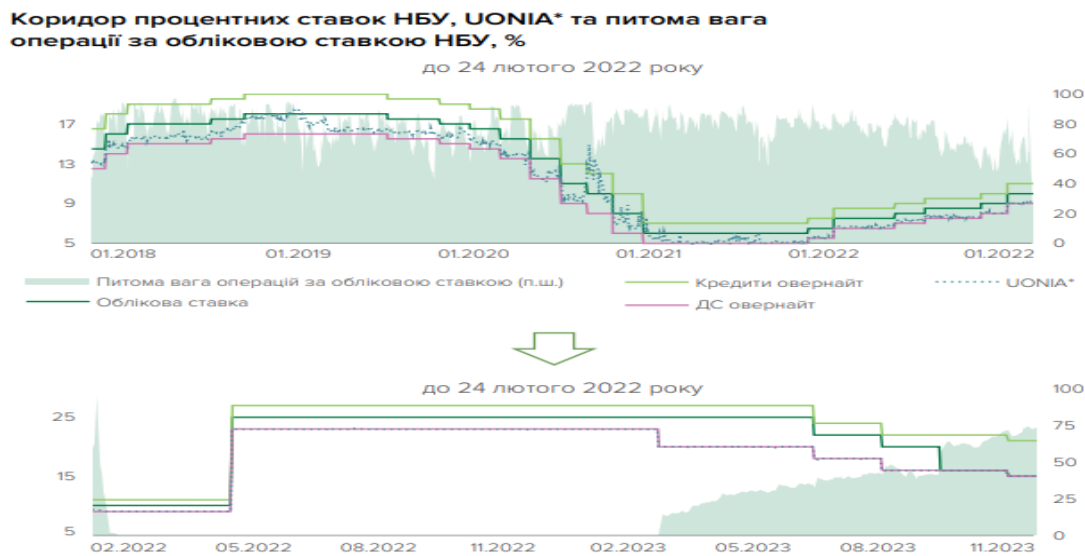


Рис.1.3 Коридор процентних ставок НБУ та питома вага операцій за обліковою ставкою НБУ, %.

Як видно з представленого рисунку 1.3. можемо зауважити що за період 2018-2020 року процентна ставка була на досить високій позначці 19%, видно по графіку до 2021 процентна ставка знизилась до мінімальної позначки і поступово до 2022 року, цей показник поступово підвищився. На наступному рисунку 1.4. представимо графік динаміки середньозваженої процентної ставки за гривневими депозитами та середньомісячною обліковою ставкою.

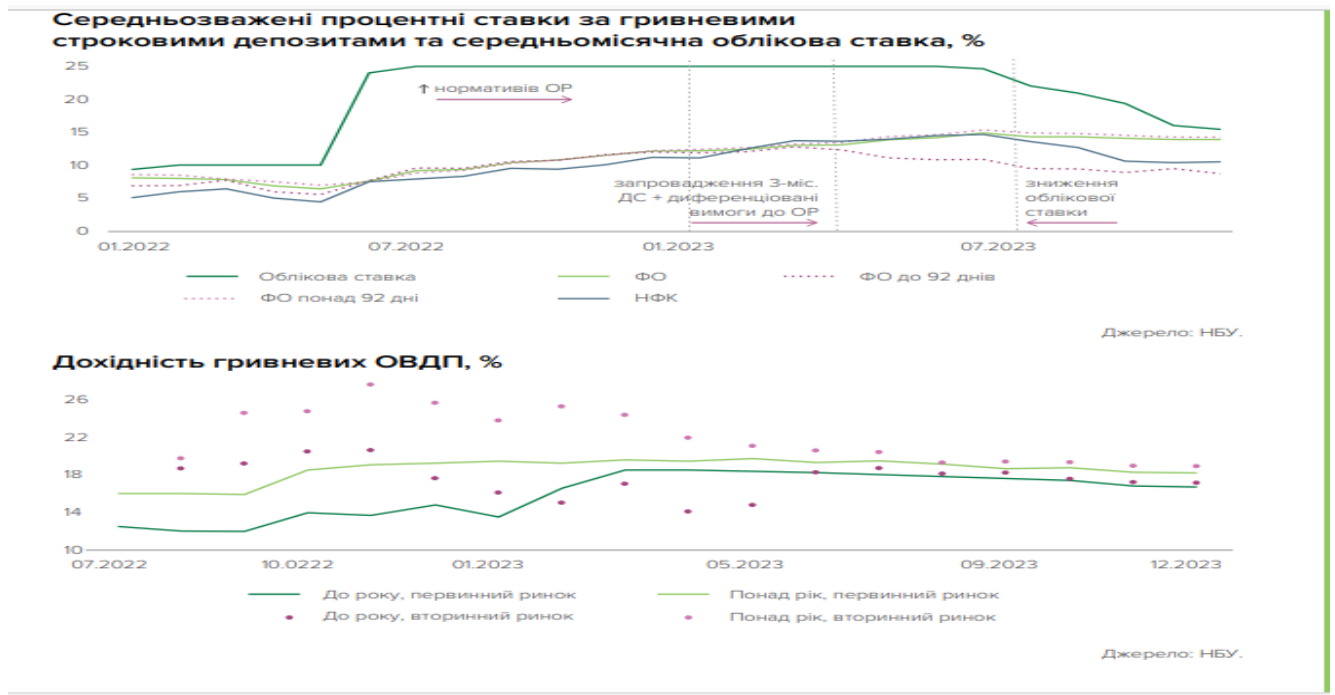


Рис.1.4. Графік динамічних змін середньозваженої процентної ставки НБУ за гривневими депозитами банків.

Аналізуючи перший графік щодо коливань ставки облікової То на 1.01.2022 року це було мінімальне значення (5-10%), видно по динаміці, що на 1.01.2023 року цей чинник зріз до позначки 25%, що становило максимальну «стелю» у динаміці збільшення, і державний регулятор НБУ ввів заходи щодо зниження облікової ставки і динаміки відбулася на зниження до розміру 10-15% на 7.07.2023року. Ці дію регулятора свідчать про стабілізацію ситуації, і врегулювання розміру для банків облікової ставки.

Щодо аналізу динаміки графіку гривневих депозитних вкладів, то на початок 2022 року, як видно з рисунку 1.4., дохідність біла на низькому рівні 10-15%, до завершення 2022 року показник знизився до мінімального значення нижче 10%, імовірно зв'язане це з російською інтервенцією, та можливою панікою споживачів, які імовірно забирали свої кошти з депозит них рахунків.

Завдяки комбінації монетарних інтервенцій та комбінаторних заходів по стабілізації та підвищення дохідності банків від депозитних рахунків клієнтів, і на 2023 рік динаміка гривневих депозитів прибутковість частково збільшилась до рівня 18-20%, і така позитивна динаміка протрималась до кінця 2023 року.

На наступному рисунку представимо динаміку реальних процентних ставок за гривневими ОВДП, вкладами депозитними.

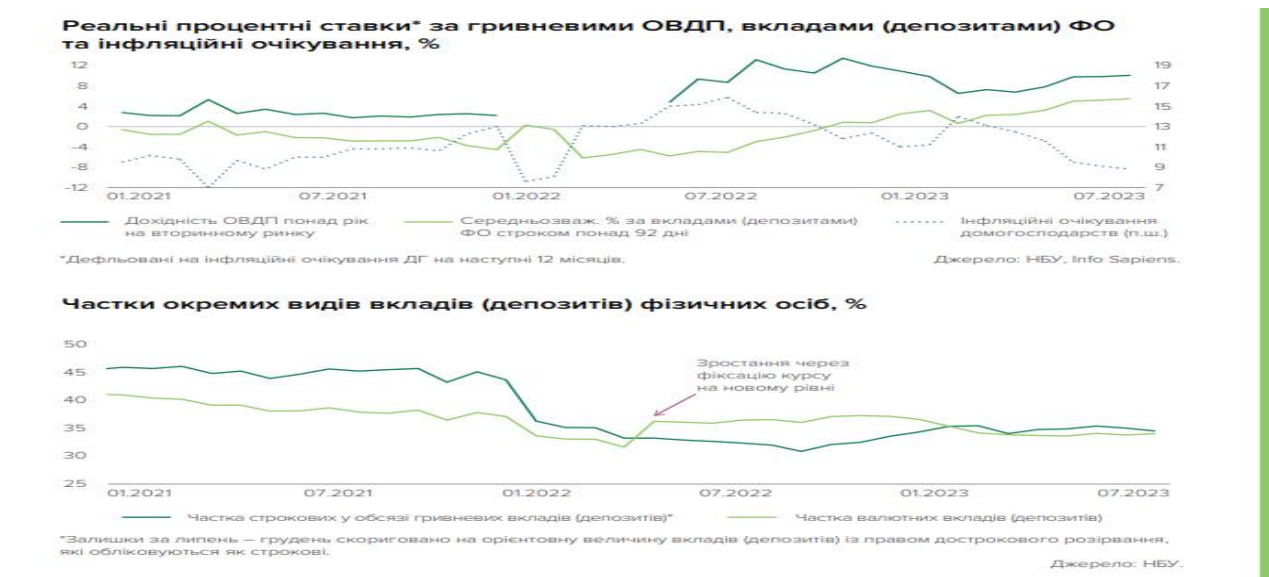


Рис.1.5. Динаміка реальних процентних ставок за гривневими депозитами та інфляційні очікування.

Природньо що у 2022 році доходність від депозитів у банківської системи знизилась просто майже до нульового рівня, проте вже після 2022 року з втручанням регулятора ринку НБУ, ситуація стабілізувалась. Згідно звіту НБУ саме стабільна робота державних банків щодо видачі готівки для клієнтів, обслуговування державних програм по видачі готівки новій категорії населення – ВПО, змогло відновити довіру населення до діяльності банківських структур особливо до державних банків України, які стали реально стратегічними об'єктами національної економіки.

Інфляційні процеси також у 2022 році досягнули максимальної позначки 15%, згідно регулятивних дій НБУ, правильній монетарній політиці, інфляційні процеси до кінця 2023 року знизились до рівня 9%, що вказує на коректну політику державного регулятора, то стабільного сталого розвитку національної економіки і банківського сектору. І відповідно обсяг строкових вкладів протягом

2023 року зріс на 34,5%, що є достатньо позитивним показником прибутковості банківського сектору національної економіки.

Щодо аналізу частки строкових депозитів у гривні у портфелі банків України то на 1.01.2021 року цей показник становив 45% у гривні і 40% у валютних вкладеннях, що візуалізується на рисунку 1.5. Зрозуміло що у період 2022 року цей чинник і у гривнях і у валюті знизився до рівня 35% на початок 2022 року і ще знизився до позначки 30% на кінець 2022 року. У 2023 році, в зв'язку із стабілізацією діяльності банківського сектору національної економіки рівень строкових депозитних вкладень у гривнях та у валюті збільшився до позначки 35%, але частково це можна пояснити і валютними впливами світових та європейських фондів у банківську систему України, тобто стабілізації розвитку банківського сектору національної економіки. На наступному рисунку 1.6., представимо звіт НБУ щодо динаміки курсу гривні щодо долара США.

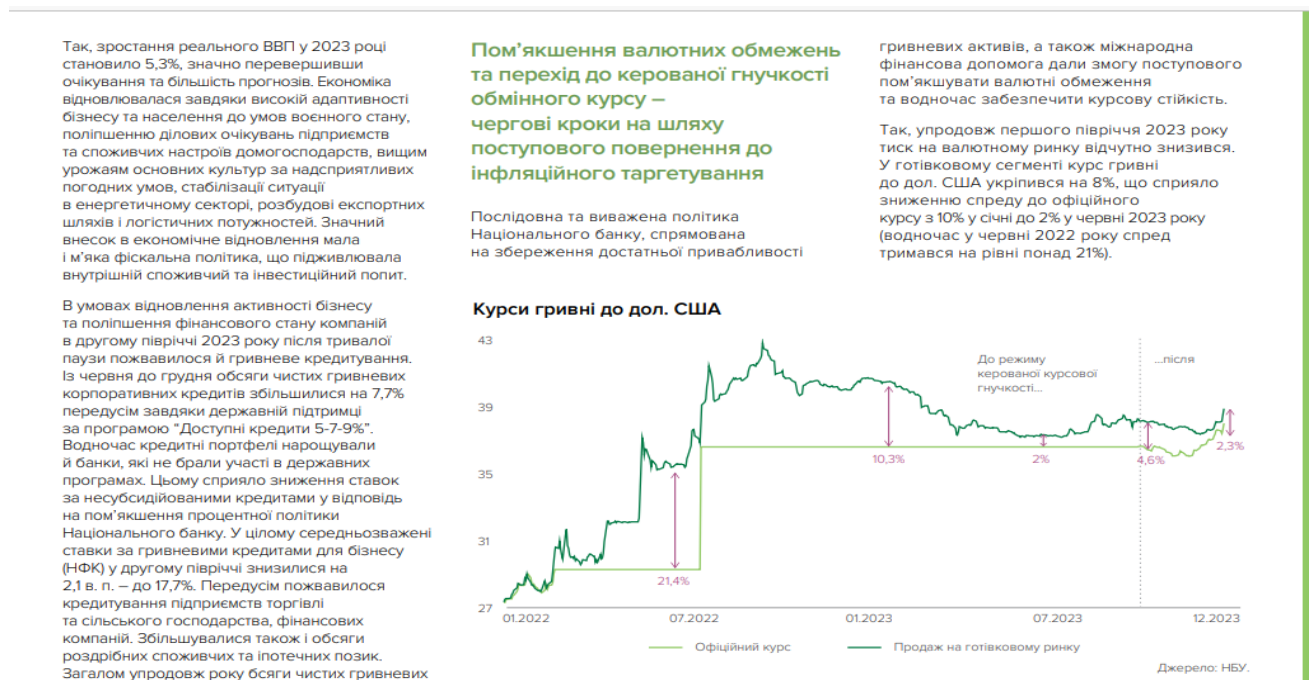


Рис.1.5. Звіт НБУ щодо перспектив динаміки курсу гривні щодо долара США.

Як видно із представленого рисунку 1.5. події на території України, щодо війни з росією звичайно одразу відобразились на валютній політиці. На початку 2022 року курс валюти був 27 дол.США, звичайно що до кінця 2022 року курс

підвищився до позначки 42-43 дол.США. Як водно з динаміки представленою на рисунку 1.5. до кінця 2023 року ситуація на валютному ринку стабілізувалась.

Довіра бізнесу до банківської діяльності України у 2023 році відновилаь і відповідно повернулись операції по кредитуванні. Особливо цьому сприяла державна політика кредитування «Доступні кредити 5-7-9». Збільшилось кредитування підприємств аграрного бізнесу і роздрібної торгівлі. Загалом за 2023 рік портфель кредитних послуг зріс на 20.3%, що вказує на суттєве покращення банківського сектору національної економіки і стабілізації діяльності як депозитних так і кредитних портфелів як банків державного сектору так і комерційних фінансових установ.

АНАЛІТИЧНО-РОЗРАХУНКОВИЙ РОЗДІЛ

2.1. Аналіз фінансово-економічної діяльності Ощадбанку.

Не зважаючи на не сприятливі обставини функціонування фінансових та і комерційних структур національної економіки в умовах зовнішніх загроз, державний банк «Ощадбанк» показує хороші фінансові результати основної діяльності за 2023 рік.

Фінансові результати діяльності представимо на структурній схемі .2.1.

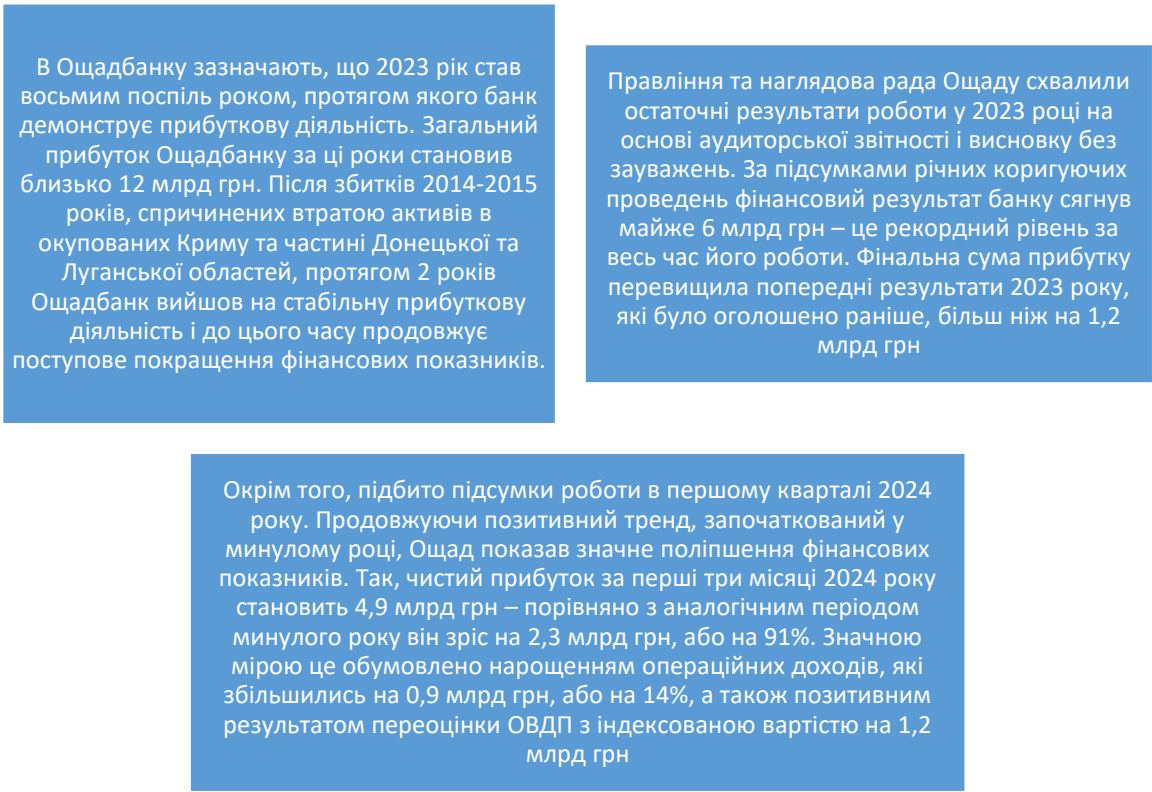


Рис.2.1. Результати діяльності АТ «Ощадбанк» за 2023 і початок 2024 років.

Як видно із представленої структурної схеми, як зазначається 2023 рік став таким роком, яким демонструє прибуткову діяльність від основних активів. За 2023-1 рік фінансовий результат діяльності становить 6 млрд.грн прибутку, що є надзвичайно позитивною динамікою із врахуванням не сприятливих умов діяльності із блекаутами та загрозами обстрілів всіх відділень досліджуваного банку.

На рисунку 2. представимо динаміку діяльності Ощадбанку за останні десять років.



Рис.2.2. Фінансовий результат діяльності Ощадбанку за 2014-2024 роки, млрд.грн.

Аналізуючи представлений рисунок 2.2. можемо сказати, що 2014-2015 роки були для банківської установи збитковими, при чому збиток у 2015 році зріс до 12.27 млрд грн, але вже у 2016 році, банк вийшов на невеликий але прибуток від основної діяльності в розмірі 0.47 млрд.грн, і така тенденція не великого прибутку зберігалась до 2020 році, коли прибуткова діяльність досліджуваного державного банку зросла до 2.76 млрд.грн. У 2021 році тенденція була спадна і чинник прибутку знизився до відмітки 1.1. млрд.грн, але як видно із

представленого рисунку у 2023 році прибуток від основної діяльності зріс до 5.98 млрд.грн. Це думаємо можна пояснити тим, що всі держані програми по підтримці переселенців, або так званих ВПО, державних програм зараз наприклад по сонячним панелям, але альтернативній енергетиці здійснюються через АТ «Ощадбанк». І тому напевне даний банк має найбільшу довіру серед громадян України в секторі надання банківських послуг.

Для своєї діяльності Ощадбанк розробив сучасні бізнес моделі розширення роздрібного мікро, малого та середнього бізнес(ММСБ) з утримуванням позицій корпоративного бізнесу. Динаміку цих процесів представимо у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.

Аналіз фінансово-економічних показників АТ Ощадбанк за період 2021-2023рр.

Назва показника	2021р.	2022р.	2023р.
Структура кредитів(%)			
Корпоративний бізнес	70	67	59
ММСБ	12	13	24
Роздрібний бізнес	18	14	17
Структура строкових депозитів(%)			
Корпоративний бізнес	3	2	8
ММСБ	9	8	8
Роздрібний бізнес	88	90	84

Для кращої візуалізації дані таблиці 2.1., представимо на рисунку2.3.

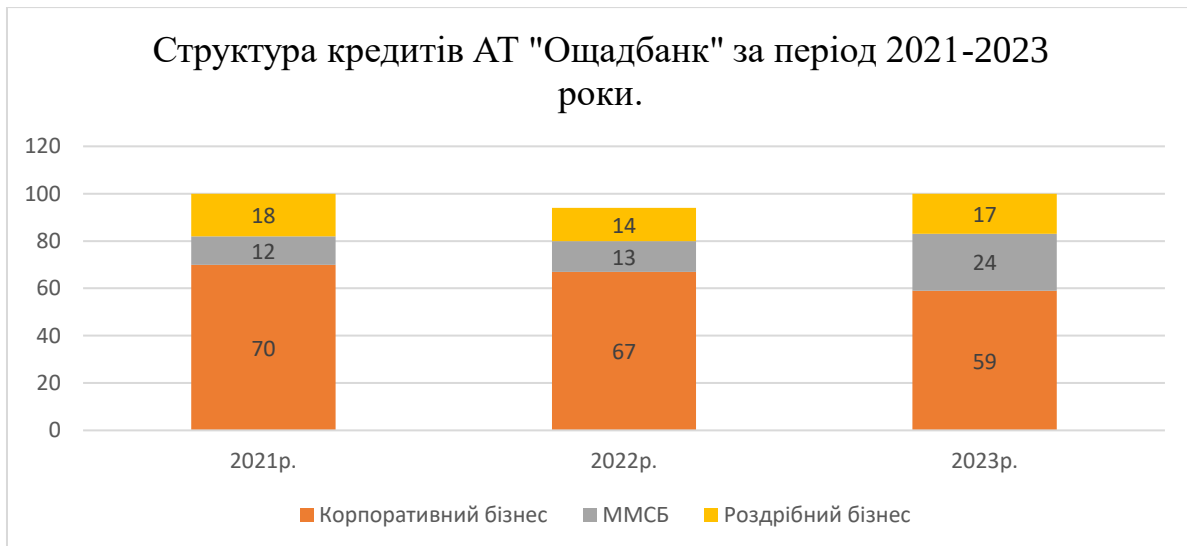


Рис.2.3. Структура кредитів АТ «Ощадбанк» за період 2021-2023 роки.

Як видно із представленого рисунку 2.3. у структурі кредитів АТ «Ощадбанк» найбільшу частку займає корпоративний бізнес, ця тенденція зберігається протягом періоду 2021-2023 років, у 2021 році частка бізнесу корпорацій становила 70%, у 2022 році- 67%, а у 2023 році- 59%, що вказує на вагому частку, можна сказати ключову у загальній структурі кредитної діяльності досліджуваного банку. Роздрібний бізнес у цій структурі займає невелику частку і розмірі 18% у 2021 році, 14% у 2022 році і 17% у 2023 році, частка у порівняно з корпоративним бізнесом є не значна, але якщо ці відсотки перевести у грошовий еквівалент, то відповідно сума вийде значна. Тобто потрібно розширювати і покращувати послуги з роздрібним малим та середнім бізнесом у кредитному портфелі надання послуг досліджуваного банку.

Далі здійснимо аналіз структури строкових депозитів Ощадбанку за період 2021-2023 роки, дані представимо на рисунку 2.4.

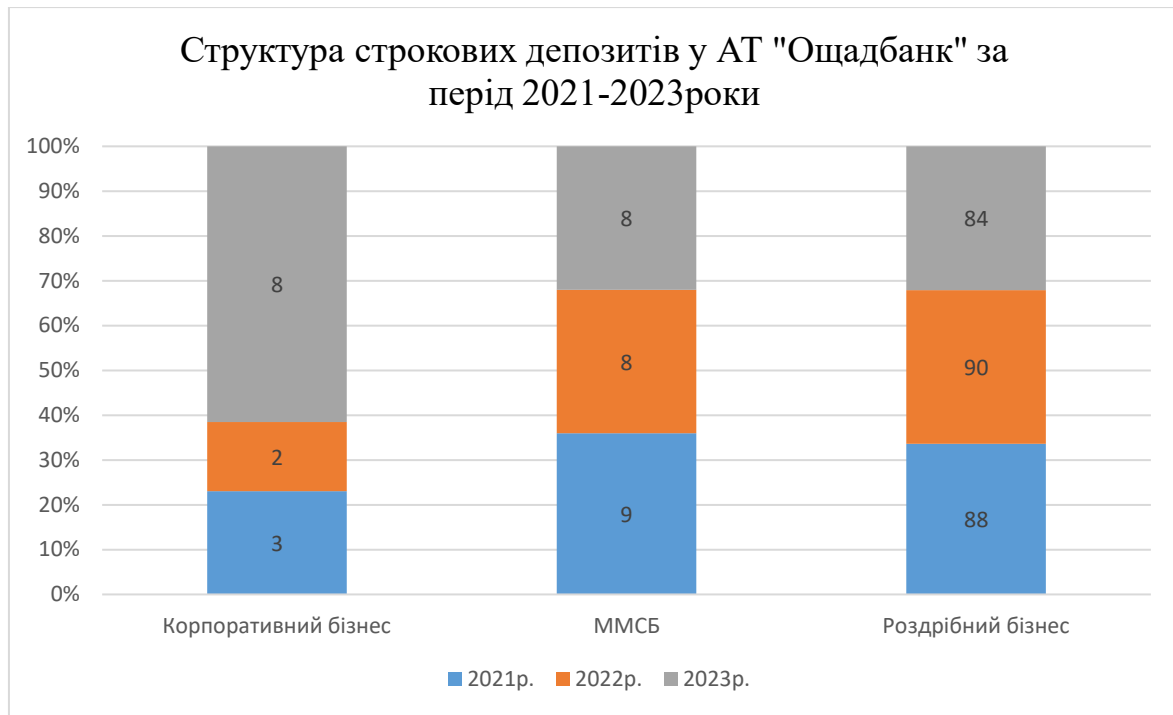


Рис.2.4. Структура строкових депозитів АТ Ощадбанку за період 2021-2023 років.

Аналізуючи дані представлені на рисунку 2.4., можемо стверджувати, що у портфелі депозитів, як раз все навпаки, найбільшу частку у портфелі надання депозитів займає роздрібний бізнес(РБ), у таких пропорціях: у 2021 році – частка РБ займає 88 %, від загальної структури портфелю, у 2022 році – рекордних 90%, а у 2023 році – 84% від загальної суми депозитів наданих досліджуваним державним банком. Щодо частки корпоративного бізнесу(КБ) у загальній структурі строкових депозитів то ці цифри достатньо низькі, у 2021 році частка КБ становить 3%, у 2022 році цей показник має значення – 2% і у 2023 році збільшується до відмітки 8%. Цю тенденцію корпоративного бізнесу у вкладанні коштів у депозитну діяльність пояснюється тим, що великому бізнесу завжди не вистачає обігових коштів і всі наявні фінансові грошові ресурси вони вкладають у розвиток свого бізнесу. Оскільки за вказані роки появилось ряд факторів, які вимагають додаткові вкладення.

Розглянемо детальніше що належить до продуктів роздрібногo бізнесу у бізнес моделях АТ Ощадбанк. Дані представимо на схемі рисунку 2.5

додаткові сервіси – система дистанційного обслуговування «Ощад 24/7», кваліфікований електронний підпис, сервіс безкоштовного бізнес-дзвінка до контакт-центру з месенжера Viber

соціальні виплати та виплати фондів;

продукти, що генерують комісійний та торговий дохід, – платежі фізичних осіб, внутрішні та міжнародні перекази, оренда індивідуальних сейфів, обмін валют, операції з банківськими металами;

активні продукти – автокредитування, споживче та іпотечне кредитування, кеш-кредити, кредитні картки, державні програми стимулювання придбання житла;

пасивні продукти – строкові депозити, зарплатні проекти, пенсійні й соціальні рахунки, спеціальні поточні рахунки та дебетові картки (в т.ч. цифрові та віртуальні);

Рис.2.5. Спектр банківських послуг АТ Ощадбанк для роздрібного бізнесу.

Як видно із рисунку 2.5, досліджуваний банк розширяє спектр послуг в контексті надання страхових послуг – це автокар по програмах кредитування, споживче та іпотечне кредитування, також державні послуги по стимулювання придбання житла.

У таблиці 2.2. представимо динаміку капіталу банківської установи за період 202102023 рр.

Застосування інструментарію на основі економіко-математичних моделей динамічних процесів фінансово-економічних суб'єктів господарювання, на основі таких показників, як абсолютний та відносний приріс, темп зростання, показують як змінюється динаміка досліджуваного показника за дискретний період часу.

Таблиця 2.2.

Аналіз основних фінансових показників діяльності АТ «Ощадбанк» за період 2021-2023рр.

Назва показника	2021р.	2022р.	2023р.	Абсолютне відхилення	Темп росту
всього	353118	358411	448703	95585	1.27
Зареєстрований капітал	129964	129964	129964	0	0
Капітал в дооцінках	18780	22887	25891	7111	1.37
Інші резерви	533721	538127	544877	11156	1.02
Нерозподілений прибуток	(329347)	(332567)	(252025)	77322	0.77

Як видно з представленої таблиці 2.1.загалом капітал АТ «Ощадбанку» за вказаний період зріс у 1.27 разів, що вказує на позитивні тенденції. Зареєстрований капітал за вказаний період не змінився. А нерозподілений збиток зменшився на 0,77 разів. Тобто зменшився на 27 відсотків.

Таблиця 2.3

Економічний аналіз основних показників діяльності за період 2019-2023рр.

Показники	2019	2020	2021	2022	2023
Чистий прибуток (збиток)	464 085	563261	607174	714165	798278
Всього сукупного доходу(збитку)	2 652 596	708 628	2 452 592	1 057 865	4 839 222
Активи	210 607 214	223 842 496	217 751 969	249 101 121	227 143 425

Зобов'язання	194 867 027	202 590 867	199 209 255	229 549 213	202 883 543
Власний капітал	15 740 187	31 251 629	18 542 714	19 551 908	24 259 882
Рух грошових коштів від операційної діяльності	34 753 713	3 810 430	5 081 534	56 759 877	28 544 962
Рух грошових коштів від інвестиційної діяльності	19 119 187	9 102 610	1 783 879	5 056 540	11 015 816
Рух грошових коштів від фінансової діяльності	803 242	616 397	604 978	13 545 777	11 801 304

Для кращого розуміння змін за період 2019-2023 роки про чистий збиток(прибуток) від операцій з іноземною валютою банку я побудувала діаграму ,яка дозволить побачити зміни показника за роки у відсотках. Дані можна побачити у рис.2.1:

Таблиця 2.4

Динаміка фінансових показників досліджуваного данку.

	2019	2020	2021	2022	2023
Субординований борг	2 563 977	2 903 463	2 879 415	2 462 640	1 254 563

16 січня 2020 року Банк здійснив погашення частини субординованого боргу у сумі 50 000 тисяч доларів США та сплату відсотків (що становило 1 199 105 тисяч гривень в гривневому еквіваленті на дату погашення) та сплату відсотків.

2.2. Розрахунок абсолютних та відносних характеристик динаміки фінансових показників АТ Ощадбанку.

Таблиця 2.5

Аналіз зміни динаміки акціонерного капіталу досліджуваного державного банку за період 2019-2023рр.

Акціонерний капітал					
	2019	2020	2021	2022	2023
Кількість акцій, у штуках	30 049	42 649	42 649	42 649	42 649
Номінальна вартість, тисяч гривень	34 856 840	49 724 840	49 724 840	49 724 840	49 724 840

Станом на 30 вересня 2020 та 31 грудня 2019 року номінальна вартість однієї акції становила 1 160 000 гривень. Усі акції відносяться до одного класу та мають право на один голос.

Станом на 30 вересня 2022 року та 31 грудня 2019 року капітал Банку сформований та внесений грошовими коштами, облігаціями внутрішньої державної позики та за рахунок прибутку, що спрямовувався на збільшення статутного капіталу, у розмірі 49 724 980 тисяч гривень, і враховував ефект гіперінфляції згідно з МСБО 29 «Фінансова звітність в умовах гіперінфляції».

Проаналізувавши фінансова звітність АТ Ощадбанку за 2020-2023р, провела обчислення фінансових показників (Всього сукупного доходу(збитку),Зобов'язання, Рух грошових коштів від операційної діяльності, Рух грошових коштів від фінансової діяльності) з таблиці 2.1 на основні показників економічного розвитку.

Розрахунки здійснювала за допомогою таких показників: [2]

- абсолютний приріст;
- темп зростання;
- темп приросту.

Абсолютний приріст

Базовий абсолютний приріст розраховується за формулою:

$$\delta_{t/0} = Q_t - Q_0 \quad (2.1)$$

Ланцюговий абсолютний приріст визначається за формулою:

$$\delta_{t/t-1} = Q_t - Q_{t-1} \quad (2.2)$$

Темп зростання

Базовий темп зростання визначається:

$$\eta_{t/0} = \frac{Q_t}{Q_0} \quad (2.3)$$

Ланцюговий темп зростання визначається за формулою:

$$\eta_{t/t-1} = \frac{Q_t}{Q_{t-1}} \quad (2.4)$$

Темп приросту

Базовий темп приросту визначається за формулою:

$$\rho_{t/0} = \frac{Q_t - Q_0}{Q_0} \quad (2.5)$$

Ланцюговий темп приросту визначається за формулою:

$$\rho_{t/t-1} = \frac{Q_t - Q_{t-1}}{Q_{t-1}} \quad (2.6)$$

Розрахувала показник Всього сукупного доходу (збитку) за допомогою показників економічної динаміки і отримані дані можна розглянути у таблиці 2.5:

Таблиця 2.6

Розрахунок абсолютних характеристик АТ «Ощадбанку».

Всього сукупного доходу(збитку)				
	Базовий абсолютний приріст	Ланцюговий абсолютний приріст	Базовий темп приросту	Ланцюговий темп приросту
2020	-1 943 968	-1 943 968	-0,7329	-0,73285491
2021	-200 004	1 743 964	-0,0754	2,46104303
2022	-1 594 731	-1 394 727	-0,6012	-0,56867469
2023	2 186 626	3 781 357	0,82433	3,574517542

Проаналізувавши показник всього сукупного доходу (збитку) на основі абсолютного приросту, дані наведені у таб.2.5, можна зробити висновки ,що показник базового абсолютного приросту у 2019 року значно впав, що означає ,що в даний період спостерігався спад сукупного доходу, що свідчить про те, що у 2020 році зріс сукупний збиток банку у розмірі - 1 943 968 грн., а у 2021 року ситуація почала покращуватися у кращу сторону, але не переріс у дохід, і сукупний збиток становив - 200 004 грн.. У 2022 році ситуація не покращилася порівняно з базовим періодом спостерігається не значне зменшення сукупного збитку у розмірі 1 594 731 грн.. У 2023 році ситуація у банку покращилася порівняно з базовим періодом, оскільки сукупний збиток переріс у сукупний дохід і становить 2 186 626 грн. Таке зростання можна пояснити з тим, що у 2020 році збільшилися розрахунки пов'язані з Інтернет-платіжками. Аналізуючи ланцюговий абсолютний приріст можна сказати, що у 2019 році зріс сукупний збиток, що свідчить про погіршення ситуації у банку. У 2020 році ситуація у банку покращилася порівняно з попереднім роком ,оскільки зріс сукупний дохід у розмірі 1 743 964 грн.. У 2021 році ситуація в порівнянні з 2022 році погіршилася, оскільки зріс сукупний збиток банку, що свідчить про погіршення ситуації у банку. Ситуація покращилася у 2023 році, оскільки сукупний дохід зріс у розмірі 3 781 357 грн. порівняно з попереднім періодом, таке зростання можна пояснити з переходом на онлайн платежі.

Аналізуючи показник всього сукупного доходу (збитку) на основі темпів приросту, дані наведені у таб.2.5, можна сказати, що показник базового темпу приросту зменшився у 2018 році на -0,0754, що свідчить про зменшення сукупного доходу. У 2019 році ситуація не покращилася порівняно з базовим періодом ,оскільки сукупний дохід зменшився на -0,6012, що свідчить про наявність збитків у банку в даному періоді. У 2020 році ситуація покращилася тому, що показник зріс на 0,82433, що свідчить про зростання сукупного доходу порівняно з 2019 роком. Аналізуючи ланцюговий темп приріст можна сказати, що у 2020 році спостерігається зростання всього сукупного доходу на 2,46104303, що свідчить про покращення ситуації у банку порівняно з попереднім

роком. У 2022 році ситуація погіршилася, оскільки зріс сукупний збиток на - 0,56867469. Ситуація у 2023 році покращилася і спостерігається зростання всього сукупного доходу на 3,574517542, що свідчить про відносну швидкість зростання показника порівняно з 2019 роком.

Розглядаючи ситуацію у 2023 році можна дійти висновку, що показник зріс у 1,82433435, що є більшим від базового значення, що свідчить про покращення динаміки зростання сукупного доходу і характеризує зменшення сукупного збитку у цьому періоді. Аналізуючи ланцюговий темп зростання можна сказати, що у 2018 році спостерігається зростання сукупного доходу у 3,46104303 рази, що є більшим порівняно з попереднім періодом, що свідчить про прискорену динаміку показника. У 2019 році спостерігається зменшення показника у 0,43132531 рази порівняно з попереднім, що свідчить про уповільнену динаміку сукупного доходу. Розглядаючи дані за 2022 році видно, що спостерігається прискорена динаміка зростання сукупного доходу у 4,57451754 рази, що є значно більшим від попереднього періоду.

Дальше здійснила розрахунки показника зобов'язання за допомогою показників економічної динаміки і отримані дані можна розглянути у таблиці 2.6:

Таблиця 2.7

Динаміка статті зобов'язань державного банку Ощадбанк за період 2020-2023рр.

Зобов'язання				
	Базовий абсолютний приріст	Ланцюговий абсолютний приріст	Базовий темп приросту	Ланцюговий темп приросту
2020	7 723 840	7 723 840	0,03964	0,039636465
2021	4 342 228	-3 381 612	0,02228	-0,01669183
2022	34 682 186	30 339 958	0,17798	0,15230195
2023	8 016 516	-26 665 670	0,04114	-0,11616537

Проаналізувавши показник зобов'язання на основі абсолютного приросту, дані наведені у таб.2.7, можна зробити висновки ,що показник базового абсолютного приросту у 2021 році зменшився порівняно з 2020 роком,що свідчить про зменшення зобов'язання банку, що свідчить про зменшення ресурсів банку. У 2021 році ситуація покращилася, оскільки показник зріс на 34 682 186 грн., що свідчить про зростання зобов'язання банку. Можна зробити висновок, що у 2022 році зросли джерела формування основних ресурсів банку за рахунок того, що у цьому періоді проводилися активні банківські операції ,що сприяло зростанню зобов'язань. У 2023 році спостерігається зростання зобов'язання ,що свідчить про зростаючу динаміку показника. Аналізуючи ланцюговий абсолютний приріст можна сказати, що у 2019 році спостерігається зменшення зобов'язання порівняно з попереднім періодом у розмірі -3 381 612 грн.. У 2020 році ситуація покращилася ,і зобов'язання зросло 30 339 958 грн., що є більшим від значення у 2022 році, що свідчить про швидкісну динаміку показника. Наступному періоді 2023 році ситуація пішла на спад ,оскільки зобов'язання впали на -26 665 670 грн., що свідчить про зменшення швидкості динаміки і показує різке зменшення зобов'язання банку.

Розглянувши показник зобов'язання на основі показника темпу приросту, дані наведені у таб. 2.7, можна зробити висновок ,що у 2020 році спостерігається зменшення показника на 0,02228,що свідчить про відносну швидкість зростання зобов'язання у дослідженому періоді порівняно з базовим. Розглядаючи отриманні результати показник у 2021 році зріс на 0,04114,що є не великою часткою, але свідчить про відносну швидкість зростання показника. Аналізуючи ланцюговий темп приросту можна сказати, що у 2021 році спостерігається значне зменшення зобов'язання порівняно з 2022 роком ,оскільки він зменшився на -0,01669183,що можна сказати про зменшення джерел формування ресурсів банку ,що вплинуло на діяльність банку. У 2021 році ситуація покращилася порівняно з 2020 роком ,оскільки зобов'язання зросло на 0,15230195,що свідчить про збільшення активних операцій банку, що сприяло збільшенню джерел формування ресурсів банку. Ситуація у 2020 році погіршилася порівняно з

попереднім, оскільки спостерігається падіння показника зобов'язання на - 0,11616537.

Дослідивши показник зобов'язання на основі показника темпу зростання, дані наведені у таб.2.7, можна зробити сказати, що з кожним роком спостерігається зростання інтенсивності зобов'язання порівняно з базовим періодом. Що свідчить про зростаючу динаміку зобов'язання у банку. Аналізуючи ланцюговий темп зростання можна сказати, що у 2020 році зобов'язання зросли у 0,98330817 рази порівняно з попереднім роком. Аналізуючи дані у 2021 році видно, що показник зріс у 1,15230195 рази, що на незначну частину більші від попереднього значення, що можна зробити висновок про інтенсивність зростання зобов'язання. У 2021 році показник зріс у 0,88383463 рази, що порівняно з попереднім роком є меншою часткою.

Провела розрахунки показника Рух грошових коштів від операційної діяльності за допомогою показників економічної динаміки і отримані дані можна розглянути у таблиці 2.7.

Таблиця 2.8

Аналіз показника рух грошових коштів від операційної діяльності

Рух грошових коштів від операційної діяльності				
	Базовий абсолютний приріст	Ланцюговий абсолютний приріст	Базовий темп приросту	Ланцюговий темп приросту
2020	-30 943 283	-30 943 283	-0,8904	-0,89035905
2021	-29 672 179	1 271 104	-0,8538	0,333585448
2022	22 006 164	51 678 343	0,6332	10,1698312
2023	-6 208 751	-28 214 915	-0,1787	-0,4970926

Проаналізувавши показник рух грошових коштів від операційної діяльності на основі абсолютного приросту, дані наведені у таб.2.7, можна зробити висновки, що показник базового абсолютного приросту у 2020 році зменшився на -30 943 284 грн. порівняно з базовим періодом, що можна зробити висновок про зменшення грошових потоків від операційної діяльності у банку, що свідчить

про значні проблеми у внутрішній системі банку. У 2021 році спостерігається зменшення показника на -29 672 179 грн., що свідчить про те, що ситуація у 2022 році не покращилася і банку не вдалося подолати проблеми, які виникли у їхній діяльності. Ситуація значно покращилася у 2021 році, оскільки показник зріс на 22 006 164 грн., що можна сказати про швидкість зростання показника і про усунення проблем з проведення операційної діяльності. У 2023 році показник зменшився на -6 208 751 грн. порівняно з базовим періодом, що показує про зменшення грошових надходжень від операційної діяльності. Аналізуючи ланцюговий абсолютний прирост можна сказати, що у 2018 році спостерігається зростання грошових коштів від операційної діяльності на 1 271 104 грн., що є у свою чергу більшим від значення попереднього року. У 2019 році показник зріс у 51 678 343 грн., що свідчить про швидкісну динаміку показника порівняно з 2018 роком. Ситуація у 2020 році значно погіршилася порівняно з даними за 2019 роком, оскільки становив -28 214 915 грн., що показує зменшення грошових потоків від операційної діяльності і схиляє до думки, що банківській системі потрібно ретельно підійти до вирішення цієї проблеми.

Дослідивши показник рух грошових коштів від операційної діяльності на основі показника темпу приросту, дані наведені у таб.2.7, розглядаючи дані за 2017-2018 рік, спостерігається зменшення показників, що свідчить про зниження протягом років грошових потоків від операційної діяльності у банків. У 2020 році ситуація покращилася порівняно з базовим періодом на 0,6332, що схиляє до думки про покращення механізму управління грошовими потоками в операційній діяльності банку. Аналізуючи дані за 2022 рік можна сказати, що показник впав на -0,1787 порівняно з базовим періодом, що свідчить про зменшення грошових потоків у банківській сфері. Аналізуючи ланцюговий темп приросту можна сказати, що у 2021 році спостерігається зростання показника у 0,333585448 рази порівняно з 2020 роком, що характеризує прискорену динаміку показника. У 2019 році ситуація покращилася згідно результатів, що показують зростання показника у 10,1698312 рази, що свідчить про значні надходження грошових коштів від операційної діяльності. Розглядаючи дані за 2020 рік видно

,що показник впав у $-0,4970926$ рази, що показує зменшення надходження грошей від операційної діяльності.

Провівши розрахунки показника рух грошових коштів від операційної діяльності на основі показника темпу зростання, дані наведені у таб.2.7, можна зробити висновок, що з кожним роком спостерігається зростання інтенсивності грошових потоків від операційної діяльності з 2020-2023 років. Аналізуючи дані за 2020 рік, можна сказати ,що інтенсивність динаміки зменшилася у $0,82135$ раз, що негативно відобразиться на фінансових показниках банку. Аналізуючи ланцюговий темп зростання можна сказати, що у 2021 році ситуація покращилася, оскільки показник зріс у $1,33358545$ раз, що свідчить про зростання грошових потоків. У 2019 році спостерігається зростання показника у $11,1698312$ разів, що можна зробити висновок про ефективну політику банку у здійсненні операційної діяльності, але це тривало не довго, оскільки, у 2022 році спостерігається падіння показника порівняно з попереднім роком у $0,5029074$ розмірі, отриманий результат є не великим ,але потрібно ретельно підходити до контролю за операційними процесами, які відбуваються у банку, щоб не призвело до значного їхнього падіння.

Здійснила розрахунки показника Рух грошових коштів від фінансової діяльності за допомогою показників економічної динаміки і отримані дані можна розглянути у таблиці 2.9:

Таблиця 2.9

Аналіз показника рух грошових коштів від операційної діяльності

Рух грошових коштів від фінансової діяльності				
	Базовий абсолютний приріст	Ланцюговий абсолютний приріст	Базовий темп приросту	Ланцюговий темп приросту
2020	-186 845	-186 845	-0,2326	-0,23261358
2021	-198 264	-11 419	-0,2468	-0,0185254
2022	12 742 535	12 940 799	15,8639	21,39052825
2023	-803 242	-1 744 473	-1	-0,12878353

Розглянувши показник рух грошових коштів від операційної діяльності і провівши розрахунки на основі абсолютного приросту, дані наведені у таб.2.8, можна зробити висновки, що показник базового абсолютного приросту у 2020 році зменшився на -186 845 грн. порівняно з базовим періодом, що можна зробити висновок про зменшення грошових потоків від фінансової діяльності у банку, що свідчить про значні проблеми у внутрішній і зовнішній системі банку. У 2021 році спостерігається зменшення показника на -198 264 грн., що призводить до думки про те, що ситуація у 2022 році не покращилася, а незначно погіршилася, і банку не вдалося подолати проблеми, які виникли у їхній діяльності. Ситуація значно покращилася у 2023 році, оскільки показник зріс на 12 742 535 грн., що можна сказати про швидкість зростання показника і про усунення проблем з проведення операційної діяльності, і те, що рік був вдалий для банківської діяльності, і свідчить про те, що у банку збільшився розмір власного і позикового капіталу. А також такі дані свідчать про, що у цей період надходили великі кошти від здійснення банківської діяльності, що призвело до покращення ситуації порівняно з базовим роком. У 2020 році показник зменшився і становив -803 242 грн., що показує про зменшення динаміки грошових надходжень від фінансових діяльності. Дослідивши ланцюговий абсолютний приріст можна сказати, що у 2018 році показник становив -11 419 грн., що показує зменшення грошових коштів від фінансової діяльності на невелику частку порівняно з попереднім. У 2021 році показник зріс у 12 940 799 грн., що свідчить про швидкісну динаміку показника порівняно з 2018 роком, і можна сказати, що 2022 рік є найбільш вдалим по росту грошових надходжень від фінансової діяльності. Ситуація у 2022 році значно погіршилася порівняно з даними за 2021 роком, оскільки показник становив -1 744 473 грн., що показує зменшення грошових потоків від фінансової діяльності і схиляє до думки, що банківській системі потрібно ретельно регулювати процеси, щоб не зумовлювати такі великі скачки між періодами.

Аналізуючи показник рух грошових коштів від фінансової діяльності на основі показника темпу приросту, дані наведені у таб.2.8, розглядаючи дані за 2020-2023 рік, спостерігається зменшення показників порівняно з базовим роком ,що наглядно показує зниження кількості грошових потоків від фінансової діяльності банків. У 2020 році ситуація покращилася порівняно з базовим періодом на 15,8,що схиляє до думки про збільшення розміру капіталу банку і про вдале управління фінансовою діяльністю банку. Розглянувши дані за 2020 рік можна сказати ,що показник впав на -1,що свідчить про відносну швидкість грошових потоків у банківській сфері. Аналізуючи ланцюговий темп приросту можна сказати, що у 2021 році спостерігається зменшення показника у - 0,0185254 рази порівняно з 2022 роком, що характеризує незначне зменшення грошових потоків від фінансової діяльності банку. У 2023 році ситуація покращилася згідно результатів, що показують зростання показника у 21,39052825 рази, що свідчить про значні надходження грошових коштів від фінансової діяльності і покращення ситуації у банківській сфері , що зумовило таку прискорену динаміку показника за рік. У 2020 рік ситуація погіршилася порівняно з попереднім роком, оскільки показник впав у -0,12878353 рази, що показує зменшення грошових потоків від фінансової діяльності. Згідно отриманих даних можна сказати, що у банку спостерігається нестабільність у грошових надходженнях за останні 5 років і це дуже добре видно за допомогою економічних показників ,які відображають їхню динаміку.

Дослідивши показник рух грошових коштів від фінансової діяльності на основі показника темпу зростання, можна зробити висновок ,що у 2020 році показник зріс порівняно з базовим роком у 0,8 рази, що є позитивною динамікою. У 2021 році спостерігається зростання показника у 0,7 рази, що показує інтенсивну динаміку зростання грошових потоків від фінансової діяльності. Розглянувши результати за 2022 рік, можна сказати ,що інтенсивність динаміки зросла на 16,8 раз порівняно з 2021 роком, що дуже позитивно відображається на діяльності банку. У 2020 році показник зріс на 14,6920903 разів, що показує про покращення ситуації банку і його функціональності. Аналізуючи ланцюговий

темپ зростання можна сказати, що у 2023 році ситуація покращилася, оскільки показник зріс у 0,9 раз, що свідчить про зростання грошових потоків порівняно з 2022 роком. У 2023 році відбулося зростання показника на коефіцієнт 0.22, що можна зробити висновок про ефективну політику банку порівняно з попереднім роком, застосування інструментів, що сприяло їхньому покращенню. У 2022 році спостерігається падіння показника порівняно з попереднім роком на коефіцієнт 0,8, отриманий результат показує про зменшення грошових потоків від фінансової діяльності і зміни, які відбулися призвели до зменшення показника, а не для зростання.

ПРОЕКТНО-РЕКОМЕНДАЦІЙНИЙ РОЗДІЛ

3.1.Цифровізація процесів банківської системи із врахуванням європейського та світового досвіду.

Цифрова трансформація є обов'язковою для банків. Зміна вимог клієнтів разом із тиском на скорочення витрат і підвищення ефективності не залишає для банків іншого вибору, окрім як використовувати сучасні технології. Європейські моніторингові інституції вважають найбільш актуальними технологічними змінами в банківському секторі та перевагами як для банків, так і для їхніх клієнтів. Але ці зміни також принесуть нові ризики. Банкам потрібні стійкі бізнес-моделі, щоб бути готовими до цього. Тож сьогодні хотілось би окреслити ризики, які є з точки зору нагляду, і ту роль, яку органи нагляду можуть відіграти в пом'якшенні цих ризиків. Зокрема, є очевидні переваги для клієнтів і перспективу більш конкурентоспроможного банківського сектору, який має спонукати банки до корисних форм інновацій. Цифрова трансформація та економіка платформ Пандемія коронавірусу (COVID-19) суттєво вплинула на цифрову трансформацію, створивши пряму потребу для банків спілкуватися зі своїми клієнтами через цифрові канали, такі як платформи та додатки, тоді як соціальне дистанціювання було нормою. З початку пандемії кількість цифрових користувачів зросла на 23%. Але ці технологічні розробки не можна розглядати як щось нове. Клієнти банків вже кілька десятиліть переходять від традиційного банківського обслуговування у відділеннях до онлайн- і мобільних альтернатив. Клієнти стали більше знайомі з використанням продуктів онлайн. Це відкрило ринок для нових учасників, таких як фінтех-компанії та великі технологічні платформи, які можуть розробити привабливі та прості у використанні інтерфейси для своїх послуг. Як наслідок, послуги надаються клієнтам ефективним способом, дозволяючи відокремити фінансові послуги та пропонуючи клієнтам ширший діапазон вибору, створюючи більшу участь клієнтів у процесі. Ефективність, отриману від надання виключно онлайн-

послуг, можна побачити на прикладі китайської компанії WeBank. Запущений у 2014 році, зараз він обслуговує понад 200 мільйонів індивідуальних клієнтів і 1,2 мільйона малих і середніх підприємств, але він не має жодної філії та налічує лише 2000 людей. Таким чином, його постійні витрати є нижчими, тоді як його дохід від клієнтів становить одну тридцяту від середнього банківського, і він може досягати рентабельності капіталу понад 30%. Іншим прикладом є бразильська компанія Nubank, яка надає кредитні картки та особисті позики 50 мільйонам клієнтів. Більшість із цих клієнтів не могли отримати кредит у традиційних банках через відсутність у них кредитної історії. Але Nubank використовує дані про поведінку клієнтів і власні алгоритми для проведення своєї оцінки.

Такі великі технологічні фірми, як Amazon і Google, також змогли почати пропонувати фінансові послуги. Вони зробили це швидко, використовуючи свої мережі, дані клієнтів і доступні технології, щоб зосередитися на конкретних фінансових послугах, пов'язаних з іншими послугами. Традиційно банки були охоронцями відповідних даних про клієнтів, зокрема даних, необхідних для оцінки кредитоспроможності клієнтів. Але великі технологічні фірми також можуть все частіше проводити подібну оцінку, використовуючи дані своїх клієнтів, тому, здається, традиційна роль банківського воротаря піддається сумніву. Здається, що за успіхом цих нових гравців ринку стоїть зручність і, перш за все, зручність використання. Іншими словами, клієнти цінують можливість доступу до всіх своїх фінансових послуг онлайн або за допомогою мобільних пристроїв. І чим простіше користуватися сервісом, тим краще. Крім того, клієнти можуть вибирати з більш індивідуальних варіантів, включаючи нефінансові послуги, які відповідають їхнім конкретним потребам. Ці параметри базуються на обширних даних, які постачальники збирають про щоденну поведінку своїх клієнтів. Як показує приклад Nubank, використання даних і аналітики клієнтів дозволяє провайдерам пропонувати послуги клієнтам, які не мають надійної кредитної історії, що призводить до більшої фінансової доступності. Інші ініціативи, такі як Apple Pay, також допомагають підвищити

доступність фінансових послуг. Вплив цього може бути значним, особливо на ринках, що розвиваються. Іншим чинником, який сприяє зручності для користувачів, є новий рівень між банками та їхніми клієнтами. Наприклад, деякі платформи дозволяють клієнтам порівнювати пропозиції від кількох банків і потім вибрати найкращий варіант. Банки змушені дозволити використання цих платформ, оскільки вони залучають більше клієнтів, тоді як відмова може означати, що банки втратять клієнтів. Але дані про клієнтів збирає платформа, а не банк, тому такий розвиток подій може призвести до того, що банки стануть «фабриками» послуг і продуктів, які продаються клієнтам через платформи або додатки. З огляду на це, пропонування технологічних зручних послуг не є гарантією того, що постачальник одразу стане прибутковим. Німецька компанія N26 є прикладом фінтех-компанії, яка ще не досягла успіху: незважаючи на 7 мільйонів клієнтів у 24 країнах, їй довелося припинити пропонувати свої послуги в Сполучених Штатах і Великобританії. Однак його оціночна висока ринкова вартість свідчить про очікування майбутньої прибутковості.

Нові технологічні розробки чинять конкурентний тиск на банки. Банки повинні будуть реагувати на зміни в поведінці своїх клієнтів, вимагаючи більш ефективних і зручних онлайн-сервісів. Існують також нові ризики, пов'язані з технологічним розвитком. Більш широке використання технологій і більш активне залучення третіх сторін, наприклад, через аутсорсинг і хмарні обчислення, зробить банки більш залежними від доступності ІТ-послуг і більш вразливими до кіберризиків. З огляду на це, ці ризики не є абсолютно новою територією для банків, оскільки органи банківського нагляду вимагали від них пом'якшувати всі ризики, включно з ризиками, пов'язаними з технологічними інноваціями. І банки справді мають великий досвід у сфері регулювання та відповідності, оскільки вони вже подолали ключові регуляторні перешкоди, з якими стикаються нові учасники. Крім того, багато фінтех-компаній і великих технологічних платформ пропонують свої фінансові послуги в тісній співпраці з банками.[4] Насправді поки що неясно, чи хочуть великі технологічні фірми самі вийти на банківський ринок з усіма відповідними вимогами. Загалом банки

усвідомлюють необхідність адаптації до цифрової трансформації, видно як вони усвідомлюють необхідність інновацій та інвестування протягом багатьох років, що призвело до появи більшої кількості онлайн-сервісів і додатків, якими користуються багато клієнтів. Пандемія COVID-19 певною мірою показала, що цифрові інвестиції банків принесли результати – принаймні з точки зору забезпечення операційної стійкості. Банкам довелося вирішувати серйозні проблеми, і їхня IT-інфраструктура показала, що справляється із цим завданням – безперервність надання послуг підтримувалася плавно та безпечно. Зараз більшість банків прискорюють свої технологічні інновації.[5] Отже, банки не втратили – їм довіряють, а лояльність клієнтів залишається високою. А деякі невдачі з новими постачальниками, такими як Wirecard, можуть означати, що клієнти залишаються підозрілими та обережними щодо переходу на нових постачальників послуг. Роль супервізора Цифровізація є ключовим елементом у створенні бізнес-моделі, орієнтованої на майбутнє. Банки, які не слідкують за цим розвитком або відстають, можуть важко досягти успіху в цьому конкурентному середовищі. Як органи нагляду, наше головне завдання полягає в тому, щоб забезпечити збереження фінансової стабільності та пруденційної надійності, водночас дозволяючи технологічні інновації. Однією з важливих функцій структур по дослідженню банківських послуг є збір інформації про процес цифровізації піднаглядних банків, щоб забезпечити горизонтальне уявлення про стан банків. Ця інформація необхідна нам для підтримки постійного діалогу з банками на цю тему та для того, щоб ми могли надавати їм вказівки. Ще однією важливою сферою нашого діалогу з банками буде укладання контрактів із зовнішніми компаніями для переходу до більш цифрового підходу. Ці компанії знадобляться банкам, якщо вони хочуть рухатися вперед і залишатися конкурентоспроможними в новому цифровому світі. Але аутсорсинг також може створити нові ризики – наприклад, може бути важко контролювати зовнішні системи, і послуги можуть бути зосереджені лише серед кількох постачальників. Ми повинні мати можливість чітко бачити, як ці ризики зменшуються. Візьмемо приклад, з яким ми регулярно стикаємося –

хмарні обчислення. Хмарні обчислення стають все більш важливими для банків, які прагнуть розвивати свої ІТ-системи, і це суттєво впливає на те, як банки структурують свій бізнес. Все більше й більше операцій виконується в хмарі, яка постійно розвивається, і, незважаючи на це, вона економічніша, ніж банки, які використовують власну систему даних. Зросла прагнення передавати діяльність зовнішнім постачальникам послуг. У межах нагляду ми ретельно відстежуємо такі аутсорсингові домовленості, щоб гарантувати, що вони не призведуть до того, що банки стануть порожньою оболонкою, або створять перешкоди для ефективного нагляду.

Важливо, що не тільки банкам є над чим працювати. У цю нову еру органи нагляду також повинні посилити свої наглядові навички та ресурси, щоб ефективно контролювати цифрові трансформації банків. Технологічний розвиток ставить перед традиційними методами нагляду нові виклики. Наприклад, фрагментовані ланцюжки створення вартості призводять до більш диверсифікованого доступу до даних клієнтів. Подібним чином високий ступінь налаштування інструментів на основі алгоритмів не завжди дозволяє здійснювати нагляд за допомогою традиційних процесів нагляду. Статті учасників ринку допоможуть нам розширити наші знання та ще більше посилити настанови для наглядових органів щодо того, як оцінювати стратегії цифровізації банків і ризики, пов'язані з конкретними випадками використання. Управління та управління ризиками, ІТ та управління безпекою та управління якістю даних все більше вимагатимуть нашої уваги. На тлі еволюції та диверсифікації кіберзагроз кіберстійкість залишатиметься важливою темою уваги наглядових органів. Це гарантує пріоритетність ІТ-ризиків і відповідний спеціальний аналіз як на місці, так і за його межами. Зокрема, у контексті цифрових платформ наглядові органи не завжди можуть мати достатню інформацію про тип зібраних даних, отримання згоди від кінцевих користувачів або про те, чи цифрові суб'єкти монетизують дані клієнтів. Тут керівникам можуть допомогти технології. Ми також працюємо над удосконаленням наших внутрішніх процесів, наприклад, шляхом упорядкування ліній звітності та інтеграції систем

звітності шляхом розробки єдиного словника даних. Я очікую, що це призведе до подальших покращень і підвищення ефективності в майбутньому. Наприклад, це може дозволити нам побудувати системи, які нададуть органам нагляду прямий доступ до банківських систем даних, дозволяючи їм просто й ефективно «витягувати» відповідні дані за потреби. Нарешті, регулятори також все більше усвідомлюють зміну часу. Цифровий порядок денний Європейської комісії включає нові нормативні пропозиції, такі як Закон про цифрову операційну стійкість (DORA) і Регламент про ринки криптоактивів (MiCA). Що стосується кібертестування, TIBER-EU створює нову структуру, і міжнародні форуми, такі як Рада фінансової стабільності та G7, дедалі частіше обговорюють питання, пов'язані з цифровізацією. Відрадно, що законодавці вживають заходів для створення узгоджених європейських підходів до забезпечення належного регулювання та контролю за новими способами надання послуг. Ми будемо сприяти цим регуляторним і законодавчим дебатам, наскільки зможемо. Для покращення цифровізації банківських послуг національної економіки доцільно привести нормативно-законодавчу базу, особливо в контексті захисту персональних даних клієнтів та їх трансакцій.

3.2. Моделювання АТ ‘Ощадбанк’ посилення фінансової стійкості в умовах невизначенності.

В кваліфікаційній роботі проведено моделювання стратегії АТ Ощадбанк для посилення фінансової стійкості, зміцнення рейтингової . Оскільки моделювання займає важливу складову в економіці помагає нам визначити вплив конкретних чинників на досліджувані фактори. Визначила вплив змін на банківську сферу, як би банк функціонував в умовах монопольної конкуренції. Розрахунки проводилися в математичній програмі Mathcad. Вхідними даними програми є:

$$p_a := 0.72$$

$$E_{sp} := 0.62$$

$$p := 3$$

$$MRTS := 1.15$$

$$\begin{aligned}
 pp &:= 3.14 & b &:= 0.62 \\
 Edp &:= -0.62 & w &:= 4.22 \\
 Eq_l &:= 0.22 & Qp &:= 32000 \\
 \lambda &:= 0.24 & Q &:= 3 \cdot 10^7 \\
 q &:= 0.77 & Edi &:= 0.42 \\
 \xi &:= 0.32 & Eqk &:= 0.82 \\
 \zeta &:= 0.52 & N &:= 1.22
 \end{aligned}$$

1. Визначаємо параметри ринкової рівноваги.

Виводимо рівняння лінії попиту та пропозиції. За умовою функція попиту і пропозиції мають лінійний вигляд, відповідно:

$$\epsilon I := 0.5$$

$$Qd(p) := Qp + Edp \cdot Qp \cdot \frac{(p - pp)}{pp}$$

$$Qd(p) = 3.288 \cdot 10^4$$

$$Qs(p) := Qp + Esp \cdot Qp \cdot \frac{(p - pp)}{pp}$$

$$Qs(p) = 3.112 \cdot 10^4$$

Підставляючи вхідні дані, отримаємо лінійні функції, за якими будуємо графік:

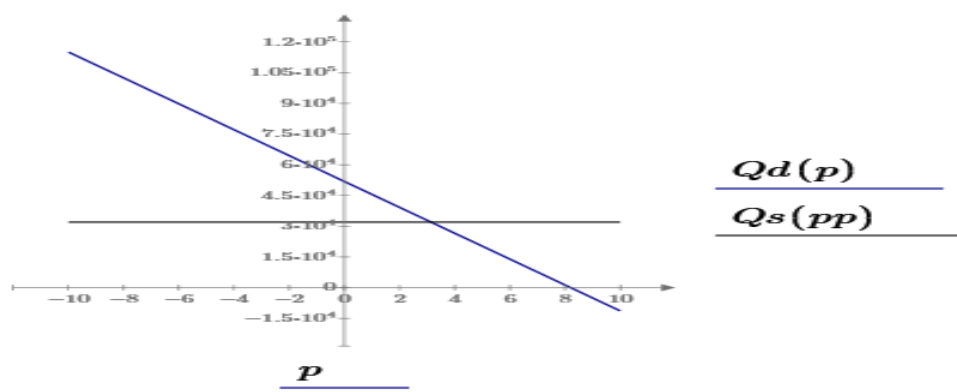


Рис. 3.1. Рівновага функцій попиту і пропозиції банківських послуг.

2. Визначаємо мікроекономічні показники банку АТ “ Ощадбанк “ . Ринкова доля банку.

$$Q_f := \lambda \cdot Q_p$$

$$Q_f = 7.68 \cdot 10^3$$

Визначаємо середній та граничний дохід банку:

$$AR(Q) := pp \cdot \left[1 \cdot \frac{\lambda \cdot (Q - Q_f)}{Q_f \cdot Edp} \right]$$

$$MR(Q) := pp \cdot \left[1 \cdot \frac{\lambda \cdot (2 \cdot Q - Q_f)}{Q_f \cdot Edp} \right]$$

$$MR(Q) = -9.495 \cdot 10^3$$

$$AR(Q) := 32000 \cdot pp$$

$$AR(Q) = 1.005 \cdot 10^5$$

Визначаємо функції середніх, сукупних та граничних витрат, їх постійні та змінні складові:

$$C_0 := \zeta \cdot pp$$

$$C_0 = 1.633$$

$$Q_0 := q \cdot Q_f$$

$$Q_0 = 5.914 \cdot 10^3$$

Середні сукупні витрати задані за умовою:

$$ATC(Q) := \left[b \cdot \frac{(Q - Q_0)^2}{Q_0^2} + 1 \right] \cdot C_0$$

$$ATC(Q) = 2.604 \cdot 10^7$$

$$ATC_f(Q) := \left[b \cdot \frac{(Q_f - Q_0)^2}{Q_0^2} + 1 \right] \cdot C_0$$

$$ATC_f(Q) = 1.723$$

Сукупні витрати

$$TC(Q) := ATC(Q) \cdot Q$$

$$TC(Q) = [1.54 \cdot 10^{11}]$$

Середні постійні витрати за умовою становить долю від мінімальних середніх сукупних витрат, яка становить

$$\xi := 0.32 \quad Oia^2$$

$$AFC_i := \xi \cdot C_0$$

$$AFC_i = 0.522$$

Отже, постійні витрати визначають за залежність $FC = AFC_0 \cdot Q$

$$FC := \xi \cdot C_0 \cdot Q_0$$

$$FC = 3.09 \cdot 10^3$$

Функція середніх постійних витрат

$$AFC(Q) := \frac{FC}{Q}$$

$$AFC(Q) = [0.522]$$

Змінні витрати

$$VC(Q) := TC(Q) - FC$$

$$VC(Q) = [1.54 \cdot 10^{11}]$$

$$VC(Q) := \left[b \cdot \frac{(Q - Q_0)^2}{Q_0^2} + 1 \right] \cdot C_0 \cdot Q - FC$$

$$VC(Q) = 7.813 \cdot 10^{14}$$

Середні змінні витрати

$$AVC(Q) := b \cdot \frac{C_0 \cdot (Q - Q_0)^2}{Q_0^2} + C_0 - \frac{FC}{Q}$$

$$AVC(Q) := 1.11$$

Функція постійних витрат

$$FC(Q) := FC$$

$$FC(Q) = 3.09 \cdot 10^3$$

Граничні витрати банку

$$MC(Q) := ATC(Q) + 2 \cdot b \cdot (Q - Q_0) \cdot \frac{C_0 \cdot Q}{Q_0^2}$$

$$MC(Q) = 2.604 \cdot 10^7$$

Середній, граничний та сукупний дохід банку

$$\hat{AOR}(Q) := pp$$

$$MR(Q) := pp$$

$$TR(Q) := pp \cdot Q$$

$$pp1 := pp \cdot \left[1 + \frac{\epsilon I \cdot Edi}{Esp - Edp \cdot (1 + Edi \cdot \epsilon I)} \right]$$

$$TR1(Q) := pp1$$

$$MR1(Q) := pp1$$

$$\hat{AOR}(Q) = 3.14$$

$$MR(Q) = 3.14$$

$$TR(Q) = [1.857 \cdot 10^4]$$

$$pp1 = 3.621$$

$$TR1(Q) = 3.621$$

$$MR1(Q) = 3.621$$

Будуємо графіки відповідних кривих:

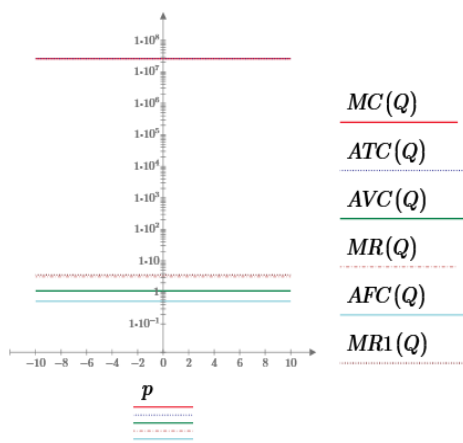


Рис.3.2. Аналіз середніх витрат банку

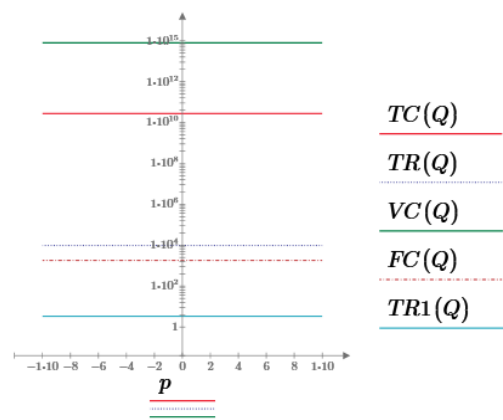


Рис.3.3. Визначення витрат банку

Визначаємо значення витрат та доходів банку залежності від наданих ним послуг (без акцизу)

$$Q := Qf$$

$$Q = 7.68 \cdot 10^3$$

$$ATC(Q) = 2.604 \cdot 10^7$$

$$AVC(Q) = 1.11$$

$$AFC(Q) = 0.522$$

$$MC(Q) := 2.604 \cdot 10^7$$

$$TC(Q) = 1.54 \cdot 10^{11}$$

$$VC(Q) = 7.813 \cdot 10^{14}$$

$$FC(Q) = 3.09 \cdot 10^3$$

$$\hat{AOR}(Q) = 3.14$$

$$MR(Q) = 3.14$$

$$TR(Q) = 1.857 \cdot 10^4$$

$$AR(Q) = 1.005 \cdot 10^5$$

Банк не знаходиться в стані рівноваги, оскільки $MC(Q) < MR(Q)$. Визначаємо еластичність пропозиції банку від ціни в точці мінімуму середніх сукупних витрат і порівнюємо її з еластичністю ринкової пропозиції.

$$Espf := \frac{1}{2 \cdot b}$$

$$Espf = 0.806$$

Еластичність пропозиції банку близька до ринкової.

Визначаємо збиток банку при обсязі наданих банківських послуг

$$Q = 7.68 \cdot 10^3$$

$$PR(Q) := TR(Q) - TC(Q)$$

$$PR(Q) = -1.54 \cdot 10^{11}$$

Оскільки граничні витрати не рівні ринковій ціні ($MC(Q) < MR(Q)$), то банк не знаходиться в рівноважному стані і це може призвести до збільшення збитку у зв'язку зі зменшенням наданням послуг.

Визначаємо параметри залучення трудових ресурсів.

Граничний продукт фактора праці

$$MP := E_{ql} \cdot \frac{Qf}{L}$$

Гранична дохідність фактора праці

$$MRP := MR(Q) \cdot E_{ql} \cdot \frac{Qf}{L}$$

Визначаємо обсяг залучених трудових ресурсів (праці).

Кількість залученого ресурсу праці визначаємо із рівності граничної дохідності фактора праці та її ціни w (початкової ставки), тобто $MPR = w$

$$L := E_{ql} \cdot Qf \cdot \frac{PP}{w}$$

$$L = 1.257 \cdot 10^3$$

Отже

$$MP := E_{ql} \cdot \frac{Qf}{L}$$

$$MPR := MR(Q) \cdot E_{ql} \cdot \frac{Qf}{L}$$

$$MP = 1.344$$

$$MPR = 4.22$$

При місячному фонді часу 168 годин, це відповідає LL робітників. Тобто у банку для надання банківських послуг необхідно залучити $LL = L/213$ працівників (в тому числі за суміщенням чи понаднормовою роботою):

$$LL := \frac{L}{213}$$

$$LL = 5.902$$

Визначаємо обсяг залученого капіталу

$$K := MRTS \cdot L \cdot \frac{E_{qk}}{E_{ql}}$$

$$K = 5.389 \cdot 10^3$$

Визначаємо параметри функції Кобба-Дугласа для визначення граничної норми заміщення персоналу технологіями.

$$Q\phi := aL^{E_{ql}} \cdot K^{E_{qk}}$$

Звідси, при

$$Qf := \lambda \cdot Qp$$

$$Qf = 7.68 \cdot 10^3$$

$$a := \frac{Qf}{L^{EqI} \cdot K^{EqK}}$$

$$a = 1.392$$

Для короткострокового періоду відповідно

$$al := a \cdot K^{EqK}$$

$$al = 1.598 \cdot 10^3$$

$$Q\hat{o} := al \cdot L^{EqI}$$

$$Q\hat{o} = 7.68 \cdot 10^3$$

Визначаємо параметри ринкової рівноваги при зміні ринкової ситуації.

Зміна 1. Збільшення доходу споживачів на 20%. При точковій еластичності попиту E_d за доходом відносна відсоткова зміна попиту D буде становити:

$$\epsilon D := E_d i \cdot \epsilon I$$

$$\epsilon D = 0.21$$

Визначаємо рівняння лінії попиту та пропозиції.

Рівняння лінії попиту

$$Qd1(p) := \left[Qp + Edp \cdot Qp \cdot \frac{(p - pp)}{pp} \right] \cdot (1 + E_d i \cdot \epsilon I)$$

$$Qd1(p) = \begin{bmatrix} 4.014 \cdot 10^4 \\ 4.014 \cdot 10^4 \\ 4.014 \cdot 10^4 \\ 4.014 \cdot 10^4 \\ 4.014 \cdot 10^4 \end{bmatrix}$$

Рівняння лінії пропозиції (без змін)

$$Qs(p) := Qp + Esp \cdot Qp \cdot \frac{(p - pp)}{pp}$$

$$Qs(p) = \begin{bmatrix} 3.112 \cdot 10^4 \\ 3.112 \cdot 10^4 \\ 3.112 \cdot 10^4 \\ 3.112 \cdot 10^4 \\ 3.112 \cdot 10^4 \end{bmatrix}$$

Будуємо графік

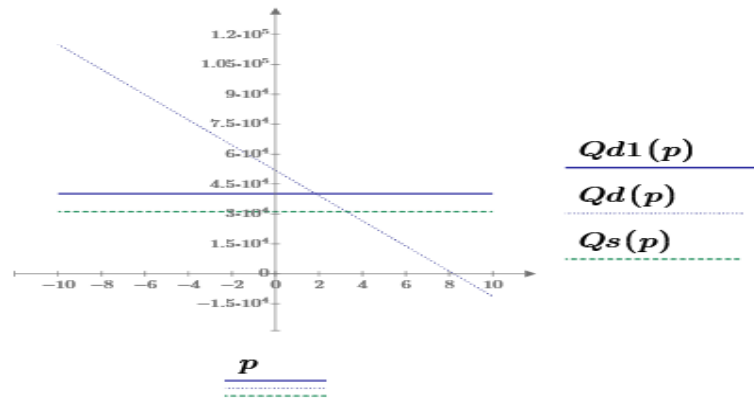


Рис.3.4. Визначаємо рівняння попиту і пропозиції(без змін).

Будуємо графік нової ринкової рівноваги.

Визначаємо нові рівноважні ринково ціну та обсяг реалізації.

Рівноважна ціна

$$pp1 := pp \cdot \left[1 + \frac{\epsilon I \cdot Edi}{Esp - Edp \cdot (1 + Edi \cdot \epsilon I)} \right]$$

$$pp1 = 3.621$$

Рівноважний ринковий обсяг реалізації визначають за функцією пропозиції

$$Qp1 := Qp + Esp \cdot Qp \cdot \frac{(pp1 - pp)}{pp}$$

$$Qp1 = 3.504 \cdot 10^4$$

Визначаємо нові мікроекономічні показники банку.

Сукупний дохід фірми при $Q = Q_f = 32000$ одн.

$$TR1(Q) := pp1 \cdot Q$$

$$TR1(Q) = 2.781 \cdot 10^4$$

$$AR1(Q) := pp1 \cdot 40000$$

$$AR1(Q) = 1.448 \cdot 10^5$$

Постійні, змінні, сукупні та середні постійні, змінні і сукупні витрати банку при $Q = 50000$ одн. залишаються не змінними.

$$FC1(Q) := FC(Q)$$

$$VC1(Q) := VC(Q)$$

$$TC1(Q) := TC(Q)$$

$$AFC1(Q) := AFC(Q)$$

$$AVC1(Q) := AVC(Q)$$

$$ATC1(Q) := ATC(Q)$$

$$FC1(Q) = 3.09 \cdot 10^3$$

$$VC1(Q) = 7.813 \cdot 10^{14}$$

$$TC1(Q) = 1.54 \cdot 10^{11}$$

$$AFC1(Q) = 0.522$$

$$AVC1(Q) = 1.11$$

$$ATC1(Q) = 2.604 \cdot 10^7$$

Граничний дохід банку при $Q=50000$ одн.

$$MC1(Q) := MC(Q)$$

$$MC1(Q) = 2.604 \cdot 10^7$$

Збиток банку при $Q=Q_f=50000$ одн.

$$PR1(Q) := TR1(Q) - TC1(Q)$$

$$PR1(Q) = -1.54 \cdot 10^{11}$$

Залучення капіталу в короткостроковому періоді не змінюється, а залучення робочої сили також не змінюється тому, що обсяг виробництва не змінюється

$$K = 5.389 \cdot 10^3 \quad \text{і} \quad \text{і} \quad \text{і}$$

$$L1 := L$$

$$L1 = 1.257 \cdot 10^3 \quad \text{і} \quad \text{і} \quad \text{і}$$

$$LL = 5.902 \quad \text{і} \quad \text{і}$$

Отже, ріст ціни і, відповідно, нарощування обсягів надання послуг призводить до збільшення, як доходу так і витрат, і призводить до чіткого зменшення прибутку. Проте, як і в попередньому випадку банк не знаходиться в рівноважному стані і не досягає максимізації прибутків.

Визначаємо рівноважний обсяг наданих банківських послуг, при якому максимізується прибуток.

Умова максимізації прибутку $MC=MR=p^*$

Початковий стан(до ринкових змін):

Для випадку, коли АТС представлено квадратною залежністю, рівноважний обсяг надання послуг при ринковій ціні $p^*=p_r$ отримуємо, як розв'язок квадратного рівняння:

$$Q_{pf} := \left(\frac{Q_0}{3} \right) \cdot \left[2 + \sqrt{4 - 3 \cdot \left(1 - \frac{p_r - C_0}{C_0 \cdot b} \right)} \right]$$

$$Q_{pf} = 8.551 \cdot 10^3$$

Розглянемо змін, що відбувається у банку при приведенні його до рівноважного стану надання банківських послуг.

При

$$Q := Q_{pf}$$

$$Q = 8.551 \cdot 10^3$$

Складові витрати визначаються

$$AFC(Q) = 0.522$$

$$AVC(Q) = 1.11$$

$$ATC(Q) = 2.604 \cdot 10^7$$

$$MC(Q) = 2.604 \cdot 10^7$$

$$FC(Q) = 3.09 \cdot 10^3$$

$$VC(Q) = 7.813 \cdot 10^{14}$$

$$TC(Q) = 1.54 \cdot 10^{11}$$

Дохід банку при цьому

$$TR(Q) = 1.857 \cdot 10^4$$

Прибуток фірми при $Q=Q_{pf}$

$$PR_p(Q) := TR(Q) - TC(Q)$$

$$PR_p(Q) = -1.54 \cdot 10^{11}$$

Обсяг залучених ресурсів (капітал в короткостроковому періоді незмінний)

$$K_p := K$$

$$K_p = 5.389 \cdot 10^3$$

$$Lp := \left(\frac{Q}{al} \right)^{\frac{1}{Eq1}}$$

$$Lp = 2.049 \cdot 10^3$$

$$c := \frac{Lp}{L}$$

$$c = 1.63$$

$$LLp := \frac{Lp}{168}$$

$$LLp = 12.196$$

$$Kp = 5.389 \cdot 10^3$$

Висновок. При збільшенні обсягу надання послуг до рівноважного, прибуток спадає, а обсяг залучених трудових ресурсів збільшується в 1,63 рази.

Визначимо параметри банківської діяльності після приведення його до рівноважного стану при збільшенні доходів населення.

Рівноважний обсяг банківських послуг при ринковій ціні $p^* = pp1$

$$Qpf1 := \left(\frac{Q_0}{3} \right) \cdot \left[2 + \sqrt{4 - 3 \cdot \left(1 - \frac{pp1 - C_0}{C_0 \cdot b} \right)} \right]$$

$$Qpf1 = 9.117 \cdot 10^3$$

Розглянемо зміни, що відбуваються у банківській сфері при приведенні його до рівноважного обсягу надання послуг.

При

$$Q := Qpf1$$

$$Q = 9.117 \cdot 10^3$$

Складові витрати

$$AFC1(Q) = 0.522$$

$$AVC1(Q) = 1.11$$

$$ATC1(Q) = 2.604 \cdot 10^7$$

$$MC1(Q) = 2.604 \cdot 10^7$$

$$FC1(Q) = 3.09 \cdot 10^3$$

$$VC1(Q) = 7.813 \cdot 10^{14}$$

$$TC1(Q) = 1.54 \cdot 10^{11}$$

Дохід банку при цьому

$$TR1(Q) = 3.302 \cdot 10^4$$

Збиток банку при цьому

$$Q := Q_{pf1}$$

$$Q = 9.117 \cdot 10^3$$

$$PR1p(Q) := TR1(Q) - TC1(Q)$$

$$PR1p(Q) = -1.54 \cdot 10^{11}$$

Обсяг залучених ресурсів

$$Kp1 := K$$

$$Kp1 = 5.389 \cdot 10^3$$

$$c1 := \frac{Lp1}{L}$$

$$c1 = 2.181$$

Висновок. При збільшенні доходу покупців і збільшенні обсягу наданих послуг до рівноважного, збитки банку залишаються на одному рівні $-1,54 \cdot 10^7$ при збільшенні залучення праці в 2.181 рази, що свідчить про не ефективну діяльність банку.

Провівши розрахунки можна зробити висновок, що АТ “ Ощадбанк “ в умовах монопольної конкуренції буде отримувати збитки, а не прибутки. Оскільки діяльність банку не пристосована для того, щоб здійснювати свою діяльність в умова війни та невизначеності.

3.3. Пропозиції по впровадженні інвестиційного проекту нової кредитної лінії для досліджуваного банку.

Фінансова стабільність АТ Ощадбанку, під час військових подій в Україні, показала, що ця фінансова структура є досить стабільною для інвестиційних траншів та державних програм підтримки корпоративних підприємств, внутрішньо-переміщених осіб, підприємств середньої ланки та і фізичних осіб. Зараз діє програма є-відновлення осель для громадян, які постраждали, на нашу думку Державний банк Ощадбанк, може запропонувати свою програму для отримання (побудови) житла в сільській місцевості тернопільського району. Це може бути така регіональна програма для отримання- фінансування житла для внутрішньо-переміщених осіб у Тернопільській області.

23 березня 2023 року на обліку в області перебувало 79 тисяч 896 внутрішньо переміщених осіб. З них 23 тисячі 884 – діти.

Наша техніко-економічна пропозиція нової кредитної лінії буде наступна: банківська установа видає реальні кредитні ресурси терміном на 25 років для купівлі в тернопільському регіоні земельної ділянки та побудови екологічного будинку з сонячними панелями.

Якщо зараз в нашому регіоні перебуває 79.896 осіб- 23.884(діти)=56012 осіб потенційний учасників програми « Екологічний будинок в державний кредит». Нехай 50% реальних осіб за хочуть та зможуть опанувати цю пропоновану програму. $56012 * 0.5 = 28006$ осіб. Сума кредиту 125 тис.грн. Банк дає ці кошти під 7% річних, під гарантії страхових компаній для позичальника.

Для здійснення наших розрахунків застосуємо методику розрахунку показників ефективності інвестиційних процесів, а саме показник – чисто теперішньої вартості кредитної пропозиції, індекс прибутковості, та термін окупності.

$$NPV_z = \sum_{t=1}^T \frac{C_{nt}}{(1+r)^t} - \frac{C_{bt}}{(1+r)^t} \quad (3.1)$$

У таблиці 4.1 представимо грошовий потік за перших п'ять років.

Таблиця 4.1. Грошовий потік пропонованої кредитної пропозиції для АТ Ощадбанк.

$28006 \text{ осіб} * 125000 \text{ грн} = 35005750 \text{ тис. грн}$ (такі ресурси потрібні банку на виділення цієї кредитної лінії).

Розрахуємо вартість цієї кредитної програми для однієї особи.

Таблиця 3.1.

Грошовий потік пропонованого інвестиційного проекту для внутрішньо-переміщених осіб Тернопільського регіону.

Період	Грошовий потік
0	116822.43
1	102475.82
2	31923.93
3	7458.86
4	1491.77
всього	260172.38

$$NPV_0 = \frac{125000}{(1+0.07)^1} = 116822.43 \text{ грн} (3.2)$$

$$NPV_1 = \frac{116822.43}{(1+0.07)^2} = \frac{116822.43}{1.14} = 102475.82 \text{ грн} (3.3.)$$

$$NPV_2 = \frac{102475.816}{(1+0.07)^3} = \frac{102475.816}{3.21} = 31923.93 \text{ грн} (3.3.)$$

$$NPV_3 = \frac{31923.93}{(1+0.07)^4} = \frac{31923.93}{4.28} = 7458.86 \text{ грн} (3.4.)$$

$$NPV_4 = \frac{7458.86}{(1+0.07)^5} = \frac{7458.86}{5.35} = 1491.77 \text{ грн} (3.5.)$$

Тобто витратний:

$$NPVv = \sum_{t=1}^T \frac{175797.04}{(1+r)^5} = 26017.38 \text{ грн. (3.6.)}$$

Можливо розрахувати приблизний прибуток АТ Ощадбанк від реалізації пропонованої кредитної програми для побудови екологічного будинку для переселенців.

125000грн * 7%=8750грн в перший кредитний рік. Якщо бажаючих отримати цю програму буде 28006 осіб внутрішньо переміщених, то тільки за один рік досліджуваній державний банк зможе дістати прибуткових коштів, при цьому створюючи соціальний ефект для людей. 28006 осіб * 8750грн=245052500грн. / прибуткових коштів за рік надання кредитних ресурсів. Також для покращення соціального ефекту від пропонованої кредитної пропозиції можливе залучення європейських грантових фондів для погашення заборгованостей клієнтів перед банківською установою.

Загалом пропонована кредитна пропозиція є вигідна як для банку АТ Ощадбанк так і для внутрішньо-переміщених осіб.

Також нашою пропозицією для діяльності досліджуваного державного банку є покращити надання інтернет-банкінгу, з врахуванням європейського досвіду.

За даними Forrester's Digital Experience Review: Europe Mobile Banking Apps, Q3 2024, 85% європейських клієнтів онлайн-банкінгу часто користуються мобільними додатками. Однак, щоб оптимізувати роботу мобільного банкінгу, європейські банки повинні запровадити більш надійні заходи протидії шахрайству та безпеки, зосередитись на інклюзивності та доступності, щоб забезпечити цінність клієнтів і завоювати довіру, а також розгорнути більш персоналізовані, захоплюючі та прості інструменти фінансової спроможності, щоб допомогти клієнтам краще використовувати контроль над своїми фінансами. Forrester оцінив мобільні додатки 11 європейських банків, щоб оцінити ефективність і зручність використання для кожного досвіду мобільного банкінгу. Ці банки включали ABN AMRO Bank (Нідерланди), Bank Millennium (Польща), Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (BBVA, Іспанія), BNP Paribas

(Франція), Handelsbanken (Швеція), Intesa Sanpaolo (Італія), Lloyds Bank (Великобританія), PKO Bank Polski (Польща), Revolut (Великобританія), Santander (Іспанія), Swedbank (Швеція). Програми оцінювалися за 18 сценаріями клієнтів, включаючи управління фінансами, переміщення грошей, заощадження та доступ до довідки та підтримки, які були об'єднані з результатами рейтингу Forrester Banking Customer Experience Index Rankings, а також результатами немодерованого тестування зручності використання за участю 100 клієнтів включені бренди. Основні результати дослідження включають: AI починає трансформувати мобільні банківські програми. Банки переходять від базового пошуку та чат-ботів у своїх програмах до складних віртуальних помічників. Використовуючи штучний інтелект, банки можуть краще передбачати потреби клієнтів і пропонувати більш персоналізовані рекомендації, перетворюючи інформаційний і транзакційний інструмент на надійного порадника. Безпека є головною проблемою для клієнтів мобільного банкінгу. Двадцять п'ять відсотків європейських банківських клієнтів називають занепокоєння щодо безпеки своєї особистої та/або фінансової інформації причиною того, що вони не користувалися своїм мобільним додатком протягом останнього місяця. Серед тих, хто оцінювався, BBVA лідирує завдяки своєму багатофункціональному додатку та зручності використання. Розмовний додаток іспанського банку, який надає клієнтам доступ до всієї інформації в одному місці, і проактивні сповіщення, які допомагають клієнтам ефективніше керувати своїми фінансами, допомагають йому закріпити перше місце. «Невелика кількість провідних європейських банків пропонують інноваційні цифрові послуги та використовують штучний інтелект для трансформації своїх мобільних додатків, готуючи основу для майбутнього досвіду поза додатками», — сказала Орелі Л'Хостіс, головний аналітик Forrester. «Однак наші перевірки показують, що значні недоліки залишаються. Банки повинні працювати над забезпеченням більш безпечного та інклюзивного мобільного банківського обслуговування, яке сприяє довірі та фінансовому благополуччю. Зрештою, оскільки клієнти продовжують переходити на програми для керування своїми фінансами.

ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

4.1. Система управління охороною праці у фінансові інституції.

Служба охорони праці в установах Ощадного банку України створюється відповідно до Закону України «Про охорону праці» та «Типового положення про охорону праці» для організації виконання правових, санітарно-гігієнічних, соціально-економічних і лікувально-профілактичних заходів, спрямованих на запобігання нещасних випадків, професійних захворювань та аварій.

У відділеннях банку функції з охорони праці покладаються на спеціалістів в цій сфері, це може бути заступник керуючого. До основних його функцій належить:

- проводити оперативно-методичне керівництво роботою з охорони праці у відділення впродовж воєнного стану;
- проводити для працівників вступний інструктаж з питань охорони праці, а також семінари і заняття щодо надзвичайних ситуацій.

Головна мета вступного інструктажу:

- проводити перевірку стану охорони праці у працівників банку;
- розглядати листи, заяви та скарги з питань охорони праці;
- здійснювати зв'язок з медичними закладами, науковими та іншими організаціями з питань охорони праці, організовувати впровадження їхніх рекомендацій.

Спеціаліст із служби охорони праці розробку поточних та перспективних планів роботи щодо створення безпечних та нешкідливих умов праці, розробку рекомендацій, спрямованих на підвищення рівня безпеки під час воєнного режиму, гігієни праці та поліпшення стану фінансового середовища; підготовку статистичних звітів з питань охорони праці, а також інформацію про безпечні та нешкідливі умов праці шляхом проведення консультацій, конкурсів, бесід, наочної агітації.

Спеціаліст із служби охорони праці у разі виявлення порушень охорони праці має право:

- видавати керівникам структурних підрозділів банку обов'язкові для виконання приписи щодо усунення наявних недоліків, одержувати від них необхідні відомості, документацію і пояснення з питань охорони праці;
- вимагати відсторонення від роботи осіб, які не пройшли передбачених законодавством медичного огляду, навчання, інструктажу, перевірки знань і не мають допуску до відповідних робіт або не виконують вимог нормативно-правових актів з охорони праці;
- зупиняти роботу виробництва, ділянки, машин, механізмів, устаткування та інших засобів виробництва у разі порушень, які створюють загрозу життю або здоров'ю працюючих;
- надсилати роботодавцю подання про притягнення до відповідальності посадових осіб та працівників, які порушують вимоги щодо охорони праці.

Також, у банку створюють комплексну систему управління ризиками, яка чітко визначає обов'язки, повноваження та відповідальність кожного зі співробітників щодо управління ризиками, а також становлення та розвиток культури управління ризиками. Спеціалісти проводять всіх можливих заходів з метою забезпечення обізнаності працівників щодо ризиків шляхом забезпечення систематичного інформування всіх підрозділів про стратегію, політику, процедури з управління ризиками та заохочення до вільного обміну інформацією і критичної оцінки прийняття ризиків банком. Всі співробітники повинні усвідомлювати свою роль в управлінні ризиками з метою досягнення цілей діяльності банку, а також відповідальність за порушення встановленого рівня обмеження ризиків. Працівники відповідальні за контроль ризиків, що пов'язані з виконанням ними своїх функціональних обов'язків та можуть виникати в їх діяльності та діяльності їх структурних підрозділів. Всі співробітники комерційного банку в межах компетенції та відповідно до своєї ролі в системі управління ризиками повинні забезпечити функціонування банку в межах визначеної схильності до ризиків і лімітів ризику

4.2. Стійкість роботи банківської установи під час надзвичайних ситуацій воєнного характеру.

Не зважаючи на введення воєнного стану на території України, українська банківська система продовжує працювати, але з урахуванням деяких тимчасових обмежень, встановлених Постановою Правління Національного банку України № 18 від 24.02.2022 року «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану» (далі-Постанова).

Відповідно до положень вищезазначеної Постанови:

- банки продовжують роботу з урахуванням обмежень, визначених цією постановою;
- банки забезпечують роботу відділень в безперебійному режимі в умовах відсутності загрози життю та здоров'ю населення;
- безготівкові розрахунки здійснюються без обмежень;
- банкомати поповнюються готівкою без обмежень;
- забезпечується доступ до сейфових скриньок в безперебійному режимі;
- платежі Уряду здійснювати без обмежень згідно законодавства про особливий період.

Вже згаданою постановою, разом з викладеним, передбачені тимчасові обмеження, що починають свою дію з 24 лютого 2022 року і до закінчення військового стану, а саме:

- обмеження зняття готівки з рахунку клієнта в обсязі 100 000 грн в день (не враховуючи виплати заробітної плати та соціальних виплат), крім підприємств та установ, що забезпечують виконання мобілізаційних планів (завдань) та інше;
- заборона видачі готівкових коштів з рахунків клієнтів в іноземній валюті, крім підприємств та установ, що забезпечують виконання мобілізаційних планів (завдань), Уряду та окремих дозволів Національного банку України;
- призупинення роботи валютного ринку України, крім операцій з продажу іноземної валюти клієнтами;

- фіксація офіційного курсу іноземної валюти станом на 24.02.2022;
- уведення мораторію на здійснення транскордонних валютних платежів (крім підприємств та установ, що забезпечують виконання мобілізаційних планів (завдань) та Уряду, окремих дозволів НБУ);
- зупинення здійснення обслуговуючими банками видаткових операцій за рахунками резидентів держави, що здійснила збройну агресію проти України;
- призупинення банками-емітентами електронних грошей, здійснення випуску електронних грошей, поповнення електронних гаманців електронними грошима, розповсюдження електронних грошей.

З 1 березня 2022 року замість повної заборони на видачу готівкових коштів з рахунку клієнта в іноземній валюті встановлено обмеження обсягом до 30 тис. грн на день, крім того, Національний банк України послабив низку заборон на операції в іноземній валюті, відповідно наразі недоступні вихідні перекази клієнтів в іноземній та національній валюті за межі України, крім окремих випадків, що зазначенні в Постанові.

Також Кабінет міністрів тимчасово дозволив користуватися населенню окремими арештованими банківськими рахунками. Відповідне рішення закріплене розпорядженням уряду №198 від 2 березня 2022 року: з метою забезпечення життєдіяльності населення в умовах воєнного стану дозволити фізичним особам здійснювати видаткові операції з рахунків, на які накладено арешт органами державної виконавчої служби, приватними виконавцями, без урахування такого арешту за умови, якщо сума стягнення за виконавчим документом щодо такої особи не перевищує 100 000 (сто тисяч) гривень.

НБУ відповідаючи на запитання щодо обслуговування кредитів зазначив, що дозволив банкам не враховувати несплату за кредитами як прострочення протягом дії воєнного часу та 30 днів після цього, якщо несплата пов'язана із російською агресією.

ВИСНОВКИ

У нашій кваліфікаційній магістерській роботі у першому розділі ми дослідили досвід банківської діяльності Європейського союзу, оскільки вектор національної економіки, саме в такому напрямку, досвід «транскордонних» операцій доцільно поступово впроваджувати у банківський сектор України.

Також у цьому розділі ми дослідили згідно звітів НБУ стратегію розвитку державного сектору надання банківських послуг до яких входить АТ Ощадбанк.

Дані стратегічні цілі сформувалися під впливом ризиків, які сформувалися з 2022 року. Оскільки державні банки до яких належить Ощадбанк та Укргазбанк, стали стратегічними об'єктами сталого розвитку національної економіки та фінансовими структурами. На наступній схемі представимо цілі та стратегії та фокуси, які розробив НБУ в цілях подальшого розвитку досліджуваного сектору економіки. Правильно проведена регулятором НБУ монетарна та фінансово-економічна політика є запорука стабілізації розвитку національної економіки як у сучасних кризових умовах так і в період післявоєнного відновлення.

Важливим важелем впливу на монетарний розвиток банківського сектору є правильне регулювання коридору процентних ставок, які діють як у державних банках типу Ощадбанк, Укргазбанк, так і комерційних банків.

У другому розділі ми провели фінансово-економічний аналіз діяльності АТ Ощадбанку за останні роки. Дослідили, що у структурі кредитів АТ «Ощадбанк» найбільшу частку займає корпоративний бізнес, ця тенденція зберігається протягом періоду 2021-2023 років, у 2021 році частка бізнесу корпорацій становила 70%, у 2022 році- 67%, а у 2023 році- 59%, що вказує на вагому частку, можна сказати ключову у загальній структурі кредитної діяльності досліджуваного банку. Роздільний бізнес у цій структурі займає невелику частку і розмірі 18% у 2021 році, 14% у 2022 році і 17% у 2023 році, частка у порівняно з корпоративним бізнесом є не значна, але якщо ці відсотки перевести у грошовий еквівалент, то відповідно сума вийде значна. Тобто

потрібно розширювати і покращувати послуги з роздрібним малим та середнім бізнесом у кредитному портфелі надання послуг досліджуваного банку.

Дослідили також депозитний портфель державного банку, та можемо стверджувати, що у портфелі депозитів, як раз все навпаки, найбільшу частку у портфелі надання депозитів займає роздрібний бізнес(РБ), у таких пропорціях: у 2021 році – частка РБ займає 88 %, від загальної структури портфелю, у 2022 році – рекордних 90%, а у 2021 році – 84% від загальної суми депозитів наданих досліджуваним державним банком. Щодо частки корпоративного бізнесу(КБ) у загальній структурі строкових депозитів то ці цифри достатньо низькі, у 2021 році частка КБ становить 3%, у 2022 році цей показник має значення – 2% і у 2023 році збільшується до відмітки 8%.

У третьому розділі нашої роботи ми провели моделювання стратегії АТ Ощадбанк для посилення фінансової стійкості, зміцнення рейтингової . Оскільки моделювання займає важливу складову в економіці помагає нам визначити вплив конкретних чинників на досліджувані фактори. Визначила вплив змін на банківську сферу, як би банк функціонував в умовах монопольної конкуренції. Розрахунки проводилися в математичній програмі Mathcad. Досліджено рівень попиту та пропозицію на банківські послуги, і виявлено що рівень попиту на послуги державного банку є досить високі, і потрібно розширювати пропозиції по основних банківських послугах.

У четвертому розділі нашої роботи ми запропонували відкрити нову кредитну лінію для внутрішньо-переміщених осіб для купівлі земельної ділянки в тернопільському районі ті побудови екологічного житла. Кредитні кошти пропонуються під 7% в розмірі 125 тис.грн на 25 років. На нашу думку така пропозиція є вигідною і для споживачів і для АТ Ощадбанку. Якщо бажаючих отримати цю програму буде 28006 осіб внутрішньо переміщених, то тільки за один рік досліджуваний державний банк зможе дістати прибуткових коштів, при цьому створюючи соціальний ефект для людей. $28006 \text{ осіб} * 8750 \text{ грн} = 245052500 \text{ грн.}$ / прибуткових коштів за рік надання кредитних ресурсів. Також для покращення соціального ефекту від пропонованої кредитної

пропозиції можливе залучення європейських грантових фондів для погашення заборгованостей клієнтів перед банківською установою. У п'ятому розділі нашої магістерської роботи описано стан пожежної та технічної безпеки у банку.

Список використаних джерел:

1. Buiak L., Harmatii N., Fedyshyn I. Research On Investment Process Dynamics Taking Into Consideration Stochasticity Of World And National Economies' crisis Phenomena. *Scientific Bulletin of National Mining University*. 2021. № 5. P.140-146. URL: http://www.nvngu.in.ua/jdownloads/pdf/2021/5/NVNGU05_2021_Buiak.pdf (дата звернення: 06.04.2023)
2. Conceição P., Ferreira Pedro P. The Young Person's Guide to the Theil Index: Suggesting Intuitive Interpretations and Exploring Analytical Applications. *UTIP Working Paper*. Number 14 February 29, 2000. URL: http://utip.gov.utexas.edu/papers/utip_14.pdf (дата звернення: 06.04.2023)
3. Danyliuk V., Riepina I., Shafalyuk O., Kovylyna M., Nitsenko V. Functional and investment strategies of technical development of enterprises. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*. 2020. № 3. P. 115-121
4. D. Dmytriv, O. Duda, P. Dudkin, A. Kryskov, O Perenchuk [Industry 4.0 technologies for smart households](#). CITI'2024: 2nd International Workshop on Computer Information Technologies in Industry 4.0, June 12–14, 2024, Ternopil, Ukraine
5. Humeniuk H. B., Khomenchuk V. O., Harmatiy N. M., Chen I. B. Complex Assessment and Forecasting of Chemical Pollution of Small Rivers by Economic and Mathematical Modelling Methods. *Journ. Geol. Geograph. Geology*. 30(3). 2021. PP.460-469. URL: geology-dnu.dp.ua doi: 10.15421/112142 (дата звернення: 06.04.2023)
6. Hrubinko V.V., Humeniuk H. B., Humeniuk V.V., Andrusushyn T.V., Khomenchuk V.O., Harmatiy N.M., Chen I.B. Assessment of the hydro-ecological situation of the Verkhno-Ivachivsk Reservoir in Ternopil using the fuzzy logic apparatus. *Journ. Geol. Geograph. Geology*. 32(2). 2023. PP. 254–265..URL: [http://C:/Users/PC/Downloads/1013-Article%20Text-1493-1-10-20230627%20\(1\).pdf](http://C:/Users/PC/Downloads/1013-Article%20Text-1493-1-10-20230627%20(1).pdf) (дата звернення: 06.04.2023)
7. Gandolfo G. Models Of International Economics. URL: <https://www.eolss.net/sample-chapters/c02/E6-154-16.pdf> (дата звернення: 06.04.2023)
8. International Monetary Fund. Press Release No. 20/98. Washington, USA; 23 March 2020. URL: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2020/03/23/pr2098-imf-managing-director-statement-following-a-g20-ministerial-call-on-the-coronavirus-emergency> (дата звернення: 06.10.2021)
9. Jaworek, M., Karaszewski, W., Kuczmarska, M. Pandemic risk: doesn't it really matter? Foreign direct investment after COVID-19. *Economics and Law*. 2020. 19(2): 275–290.
10. Prateep Upadhyay, S.K. Upadhyay, K.K. Shukla. A Mathematical Model of Consumers' Buying Behaviour Based On Multiresolution Analysis. *Procedia Computer Science*. Volume 122. 2017. P. 564-571. <https://doi.org/10.1016/j.procs.2017.11.407>.
11. Rohatynskiy R., Fedyshyn I., Harmatii N., Dmytriv D. Modeling the development of machine-building industry on the basis of the fuzzy sets theory. *Науковий вісник Національного гірничого університету*. Вип.2, м. Дніпро, 2020. С. 74-81 URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/39433> (дата звернення: 16.04.2023)

12. Артеменко Л., Мариненко Н., Крамар І., Гац Л. Продовольча безпека України в умовах військової агресії: стан та перспективи. Соціально-економічні проблеми і держава (електронний журнал). 2023. Вип. 1 (28). С. 115-128.
13. Бакушевич, І. В., & Мартиняк, І. О. (2020). Особливості мережевої взаємодії бізнесу-науки-освіти-влади в умовах трансформації світової економіки. Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції „Цифрова економіка як фактор інноваційного розвитку суспільства“, 111-112.
14. Берестецька, О., & Різник, Н. (2021). Цифрова трансформація сфер життя як основа зростання соціальної цінності. Електронне наукове фахове видання "Соціально-економічні проблеми і держава", (2 (25)), 393-404.
15. Бакушевич, І. В., & Мартиняк, І. О. (2024). Вплив ші-технологій на сталий розвиток фірм. Інклюзивна економіка, (2 (04)), 5-9.
16. Бакушевич, І. В. (2022). SMART співробітництво європейських кластерів для підтримки України: партнерство для бізнес-інтеграції Та. Тези доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції учених та студентів „Цифрова економіка як фактор інновацій та сталого розвитку суспільства“, 3-4.
17. Верба В.А., Загородніх О.А. Проектний аналіз. К.: КНЕУ, 2000. 324 с.
18. Вітлінський В.В., Великоіваненко Г.І. Кількісне оцінювання ризику у фінансово-інвестиційній сфері. Фінанси України. 2003. № 11. С.16-24.
19. Вітлінський В.В., Макаренко В.О. Модель вибору інвестиційного проекту. *Фінанси України*. 2002. №4. С. 63–72.
20. Вовк В.М., Паславська І.М. Інвестування: навч.посібник..Вовк. Дрогобич: Коло. 2011. 46с.
21. Гарматій Н.М. Застосуванням нейромережних інформаційних систем при реалізації інвестиційних проектів. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції „Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах“*. ТНТУ. 2016. С.193-195. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=zPaGqGAAAAAJ&cstart=20&pagesize=80&citation_for_view=zPaGqGAAAAAJ:IWHjjKOFINEC (дата звернення: 22.12.2022)
22. Гарматій Н.М. Моделювання реалізації інвестиційних проектів підприємствами з застосуванням нейромережних інформаційних систем. *Формування ринкової економіки в Україні*. 2012. Вип.27. С.81-86. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/20668> (дата звернення: 22.12.2022)
23. Гарматій Н.М. Удосконалення управління процесами реалізації інвестиційних проектів підприємства (на прикладі підприємств системи телекомунікацій): атореферат дисертації на здоб.наук.степеня канд.ек.наук:08.00.04/ТНТУ ім.І.Пулюя.Т.2012.20.с.
24. Гарматій Н.М. Інноваційна складова в управлінні інвестиційними ресурсами в умовах суспільної нестабільності. *IX Міжнародна науково-методична інтернет-конференція Форум молодих економістівкібернетиків—Моделювання економіки: проблеми, тенденції, досвід*. 30 жовтня 2018 р., м. Львів.- с.82-83. URL:

- https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=zPaGqGAAAAAJ&cstart=20&pagesize=80&citation_for_view=zPaGqGAAAAAJ:M05iB0D1s5AC (дата звернення: 10.04.2023)
25. Гарматій Н.М., Гарматій С.В. Моделювання впливу прямих інвестицій в Україну на макроекономічні показники національної економіки. *Тези доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції учених та студентів „Цифрова економіка як фактор інновацій та сталого розвитку суспільства“*. ТНТУ. 2020. С.69-70.
URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=zPaGqGAAAAAJ&cstart=20&pagesize=80&citation_for_view=zPaGqGAAAAAJ:Ti5es2fbqcC. (дата звернення: 10.04.2023)
 26. Гарматій Н.М., Лола Ю. Дослідження фінансових та інвестиційних потоків європейських та світових фондів для стабілізації розвитку економіки України. *Тези доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції учених та студентів „Цифрова економіка як фактор інновацій та сталого розвитку суспільства“*. ТНТУ. 2022. С.10-12. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=zPaGqGAAAAAJ&cstart=20&pagesize=80&citation_for_view=zPaGqGAAAAAJ:PELlpwtuRlgC. (дата звернення: 15.02.2023)
 27. Гац, Л. Є. (2022). Інформаційний аспект в управлінні пріоритетності розвитку бізнесу. Тези доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції учених та студентів „Цифрова економіка як фактор інновацій та сталого розвитку суспільства“, 26-27. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/40097>
 28. Державна служба статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 06.04.2023)
 29. Здрок В.В., Паславська І.М, Моделювання економічної динаміки: Підручник для студентів вищих навчальних закладів.- Видавничий центр ЛНУ ім.І.Франка, 2007.-244с.
 30. Звіт про діяльність банків ЄС. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/757603/EPRS_BRI\(2024\)757603_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/757603/EPRS_BRI(2024)757603_EN.pdf) (дата звернення 12.10.2024р).
 31. The digital transformation of the European banking sector: the supervisor's perspective URL: <https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/speeches/date/2022/html/ssm.sp220113~8101be7500.en.html>
 32. Звіт НБУ.URL: <https://bank.gov.ua/ua/stability/report>
 33. Офіційний сайт АТ Ощадбанку.URL: <https://www.oschadbank.ua/finansova-zvitnist>
 34. Різник, Н., Берестецька, О., & Крицька, Л. (2022). Моделювання процесів створення та організації курсів підвищення кваліфікації працівників банку з використанням ARIS Express. Галицький економічний вісник Тернопільського національного технічного університету, 78(5-6), 24-31
 35. Мартиняк, І. О., & Ковальчик, О. А. (2024). Оцінювання ефективності інформаційних систем в контексті подвійного переходу. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка, (19), 86-92.

36. Ковальчик, О., & Різник, Н. (2022). Основні тренди інформаційних технологій для бізнесу. Тези доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції учених та студентів „Цифрова економіка як фактор інновацій та сталого розвитку суспільства“, 91-93.
37. Ковальчик, О. (2023). Використання веб-технологій для трансформації економіки. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції учених та студентів „Цифрова економіка як фактор інновацій та сталого розвитку суспільства“, 139-141.